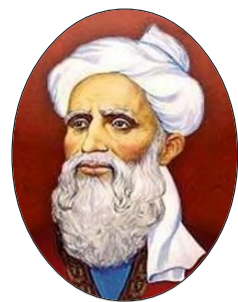

АНВОРИ ДОНИШ

E-mail: anvor.donish@kgu.tj **Нашрияи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ***
www.kgu.tj **№4 (328) 30-юми марти соли 2022, чоршанбе (оғози нашр: соли 1994)**

ҶАШНИ ФАРХУНДАИ НАВРӯЗИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ МУБОРАК БОШАД, ҲАМВАТАНОНИ АЗИЗ!

ТАҶЛИЛИ НАВРӯЗИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ

С. 9

ТАБРИКОТИ РЕКТОРИ ДОНИШГОҲ

С. 8

МУТАХАССИСИ БАЛАНДИХТИСОС ВА ОЛИМИ БАРКАМОЛ

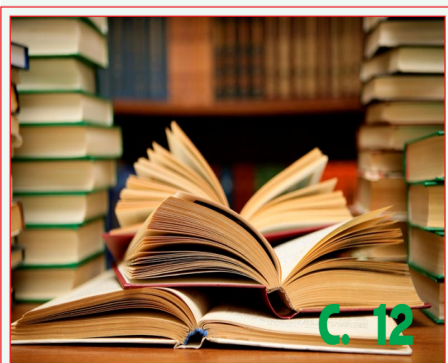
С. 5

Наврӯз, ки дар сарнавишти миллати мо ва тамоми меросбарони ин ганчинаи бебаҳон бостонӣ нақши барҷаста дорад, ҳамчун падидаи нотакрори фарҳангиву тамаддунии дар айни замон ҷаҳонишуда тайи ҳазорсолаҳо инсонҳоро ба таҳаммулгароиву ҳамдигарфаҳмӣ, ваҳдати дӯстӣ, созандагиву офарандагӣ, барои эҷод ва бунёди зиндагии беҳтар, дӯст доштани ҳаёт ва табиат ҳидоят кардааст.

Эмомалӣ РАҲМОН

ТАҶРИБАОМУЗИИ ПЕДАГОГӢ- ЗАМИНАИ КАСБ

С. 12

ЗАМИНАИ ИНКИШОФӢБИ МАЙПАРАСТИИ ДОИМӢ

С. 7

80-СОЛАГӢ МУБОРАК, УСТОД!

С. 3

ҶОЙГОҲИ ЗАНОНУ БОНУВОН ДАР ҶОМЕА

С. 4

ПАЁМИ ШОДБОШИИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН, ПЕШВОИ МИЛЛАТ МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН БА ИФТИХОРИ ҶАШНИ НАВРӢЗ

19.03.2022, шаҳри Душанбе
Ҷамватанони азиз!
Ҷамаи шуморо ба муносибати фарорасии ҷашни Наврӯзи байналмилалӣ самимона табрику таҳният меғӯям.

Сидқан орзумандам, ки баҳор ва ҷашни фархундаи Наврӯз имсолу солҳои дигар ба кишвари биҳиштосои мо шодиву нишот, кӯшоишу дастовардҳои нав ва баракату фаровонӣ оварад.

Наврӯз, ки дар сарнавишти миллати мо ва тамоми меросбарони ин ганҷинаи бебаҳои бостонӣ нақши барҷаста дорад, ҳамчун падидаи нотақрори фарҳангиву тамаддуни дар айни замон ҷаҳонишуда тайи ҳазорсолаҳо инсонҳоро ба таҳаммулгароиву ҳамдигарфаҳмӣ, ваҳдату дӯстӣ, созандагиву офарандагӣ, барои эҷод ва бунёди зиндагии беҳтар, дӯст доштани ҳаёт ва табиат ҳидоят кардааст.

Мо ифтихор дорем, ки баъди соҳибистиқлол гардидани Тоҷикистони азизамон ин ҷашни бузурги аҷдодиамонро умри дубора бахшида, ба сатҳи байналмилалӣ расонидани мақоми онро таъмин кардем ва ин ойини деринаи ниёгонамонро ҳар сол дар саросари мамлакат бо иштироки тамоми сокинони кишвар таҷлил менамоем.

Ҷаҳонӣ шудани Наврӯз мо - вориҳои ин ҷашни бостониро водор месозад, ки дар баробари ифтихор кардан аз ин ойини дерина, барои минбаъд эҳё намудану ривоч додани суннатҳои ахлоқиву маънавий ва фарҳангии он бештар кӯшиш намоем ва ҷихати ба аҳли башар боз ҳам беҳтар муаррифӣ намудани фазилатҳои инсонпарваронаи Наврӯз пайваста саво талаш варзем.

Вобаста ба ин, хотиррасон месозам, ки арҷ гузоштан ба гузаштаи пурифтихор барои ташаккули маънавияти наслҳои имрӯзу оянда нақши калидӣ дорад.

Аз нав зинда гардонидани расму ойинҳо, суннату анъанаҳо ва либосҳои миллӣ, маросиму ҷашнҳои бостонӣ, аз ҷумла Сада, Наврӯз, Тиргон, Меҳргон ва барқарорсозии номҳои ҷуғрофӣ таърихи сарзамини куҳанбунёдамон ба тақвияти ҳофизаи таърихиву ҳисси миллии мардуми кишвар ва махсусан, наврасону ҷавонон мусоидат менамоем.

Боиси қаноатмандии зиёд аст, ки дар баробари эҳё намудани суннатҳои наврӯзӣ мардуми заҳматпешаву созандаи мо тибқи анъанаи негӯлгашту боғҳои нав бунёд мекунанд.

Дарвоқеъ, ниҳолшинонӣ ва гулгардониву гулшинонӣ аз ҷумлаи муҳимтарин падидаҳои зебоипарастии фарҳанги Наврӯз аст, ки намунаи он дар симои пойтахти кишвари азизамон равшан намудор мебошад.

Наврӯз, пеш аз ҳама, ҷашни кишоварзон аст ва онро, аз ҳама бештар, деҳқонон интизорӣ мекашанд.

Мардуми мо дар баробари тантанаҳои наврӯзӣ ба кишти кори баҳорӣ машғул мешаванд, бо нияти негӯ ба замин донаи ризқу рӯзӣ мекоранд, ниҳол мешинонанд ва дигар корҳои баҳориро оғоз мекунанд.

Фазилати Наврӯз ҳамчун ҷашни пайванди инсон бо табиат дар вусъати амалҳои созандагиву ободкорӣ ифода меёбад.

Аз ин рӯ, мардуми мо чун анъана ба пешвои Наврӯз манзилу қонона ва кӯчаву маҳалли зисти худро тозаву обод мекунанд, зеро байзу баракат дар ҷоест, ки покизагиву ободӣ бошад.

Фазилати дигари Наврӯз ин аст, ки одамон ба истиқболи он бо хушҳолии зиёд омодагӣ мекунанд, кинаву адоватро фаромӯш мекунанд, рӯзи нав ва

ҷашни сари солро бо умеди он, ки сол пурфайзу бобаракат ояд, бо дилу нияти пок ва сару либоси тозаву озода пешвои мегиранд.

Мо - тоҷикон соҳиби адабиёту фарҳанги ганиву қадима буда, аксари ташаббусҳои байналмилалӣ, ки дар арсаи ҷаҳонӣ аз ҷониби Тоҷикистони соҳибистиқлол пешбарӣ карда мешаванд, маҳз аз ҳамин фарҳангу маънавияти деринаи халқамон сарчашма мегиранд.

Басо рамзист, ки 22 март соли 2018 дар айёми наврӯзӣ ва дар "Рӯзи ҷаҳонӣ об" татбиқи ташаббуси нави Тоҷикистон - Даҳсолаи байналмилалӣ амал "Об барои рушди устувор" барои солҳои 2018 - 2028 оғоз гардид.

Яъне ҳоло ибтиқори чоруми кишвари мо дар миқёси сайёра амалӣ шуда истодааст, ки албатта, моёи сарфарозиву ифтихори ҳар як шаҳрванди мамлакат мебошад.

Ташаббусҳои сатҳи байналмилалӣ Тоҷикистон дар масъалаи об бесабаб нестанд, зеро об дар тамаддун ва фарҳанги мардуми ориёинажоди мо асрҳои аср мақоми бисёр баланду арзишманд дошта, халқи тоҷик аз замони қадим чун мардуми шахрсозу шаҳршинос, кишоварзу ободгар ва соҳиби марказҳои бостониву эътирофгардидаи маданияти заминдорӣ шинохта шудааст.

Умед дорем, ки Наврӯзи имсола бо қадамҳои мубораки худ ба мардуми куҳанбунёду тамаддунсоз ва заҳматдӯсти тоҷик дар роҳи талашҳои созандаву бунёдкорона ва ободони кишвари соҳибистиқлоламон фатҳу кӯшоишҳои нав меоварад.

Мо Наврӯзи имсолро дар айёми ҷашн мегирем, ки дар саросари мамлакат қору пайқори созандагӣ ба истиқболи 35-солагии истиқлоли давлатии Тоҷикистон идома дорад.

Мардуми сарбаланди мо хуб медонанд, ки истиқлоли воқеӣ танҳо бо заҳмати созанда, тафаккури пешрафта, эҳсоси гарми ватандӯстӣ ва масъулияти баланди шаҳрвандӣ метавон пуштибонӣ кард ва таҳким тақвият бахшид.

Ин рисолати таърихӣ ва қарзи муқаддаси шаҳрвандӣ дар шароити ниҳоят ҳассос ва авзои мураккаби сиёсиву низоми ҷаҳони имрӯза бар дӯши мову шумо, яъне ҳар як фарди бонангу номуси ҷомеа вазифаҳои басо душвор, пурмасъулият ва тақдирсоз мегузорад.

Дар шароити бавҷудодаи кунунӣ мо бояд барои ҷимояи истиқлолу озодии Ватани муқаддасамон ва дастовардҳои таърихӣ он - сулҳу оромӣ, суботи сиёсӣ, ваҳдати миллӣ ва ҳифзи манфиатҳои миллӣ давлатиамон омода бошем.

Дар пешорӯи давлати соҳибистиқлоли мо барои солҳои наздиктарин ҳадафҳои бузурги стратегӣ ва сарнавиштсоз қарор доранд, ки мо бояд ҳамеша дар андешаи татбиқи амалии онҳо бошем.

Ҷамватанони азиз!

Яке аз суннатҳои инсондӯстонаи Наврӯз бахшиши гуноҳи якдигар, навозиши ятимону маъҷубон, аёдати падару модарон, беморону калонсолон ва хайру саховат ба дармондагону ниёзмандон мебошад.

Боиси қаноатмандист, ки ҷавонмардонии саховатманди мо ин анъанаи неки ниёгонамонро идома бахшида, ба ятимону маъҷубон ва оилаҳои камбизоату муҳтоҷон пайваста дасти мадад дароз мекунанд.

Мо ҷашни бостони ниёгонамон - Наврӯзи байналмилалиро дар давлати соҳибистиқлол обод ва дар шароити сулҳу суботи комил таҷлил менамоем, ки ин неъматӣ бузург аст.

Мо бояд ба қадри ин неъмат расем ва шукронаи онро ба ҷо оварем.

Ба хурду бузурги мардуми азизи Тоҷикистон муроҷиат мекунам, ки Ватани маҳбубамонро сидқан дӯстдоред, босабру таҳаммул бошед, иззату эҳтироми ҳамдигарро ба ҷо оваред, дар лаҳзаҳои душвор дасти ҳамдигарро гиред ва шукрона кунед, ки дар Ватани оромӣ осуда ва давлати озоду соҳибистиқлол умр ба сар мебаред.

Ду соли гузашта, яъне давраи паҳншавии бемории КОВИД - 19 нишон дод, ки дар лаҳзаҳои душвору вазнин ҳамаи давлатҳои дар фикри мардуми худ ва дар талоши ҳалли мушкилоти хеш мебошанд.

Дар чунин вазъият камчини маҳсулот, болоравии нархҳо, қатъ гардидани интиқоли молу маҳсулот ва ҳатто маводи доруворӣ дар байни кишварҳо боиси азияти миллионҳо нафар одамон гардид.

Мардуми шарифи Тоҷикистон бояд дар ёд дошта бошанд, ки мо рӯзҳои аз ин ҳам вазнинтар, солҳои бисёр саҳту ҳалоқатбори қанги таҳмилии шаҳрвандӣ ва ду соли охир бемории сироятӣ КОВИД - 19-ро паси сар кардем.

Аз ин лиҳоз, мо бояд бо сабру таҳаммул бошем, ба воҳимаву таҳлука наафтем ва бовар дошта бошем, ки мушкилоти имрӯза муваққатӣ ва гузарандаанд.

Дар чунин шароит, мо ҳаргиз набояд ба умеди дигарон шавем, минбаъд низ сарҷамъу муттаҳид бошем, аҳлона кор кунем, софдилона заҳмат кашем ва камбудиву мушкилиҳои зиндагиамонро худамон бартараф созем.

Махсусан, деҳқонони асили мо, ки соҳиби таҷрибаи зиёди кишоварзӣ ва маданияти баланди заминдорӣ мебошанд, бояд аз ҳар рӯзи мусоиди баҳорӣ оқилонаву самаранок истифода бурда, киштикори баҳориро, ки омили таъминкунандаи байзу баракати хони наврӯзӣ ва рӯзгори халқамон ба ҳисоб меравад, вусъат бахшанд.

Зарур аст, ки истифодаи ҳар як ваҷаб замин ва аз заминҳои обӣ рӯёнидани се - чор ҳосил таъмин карда шавад.

Ин яке аз роҳҳои асосии ба маҳсулоти истеҳсоли худӣ ҳарчи беҳтар таъмин намудани аҳоли ва пешгирӣ кардани болоравии нархи маводи ғизоӣ мебошад.

Дар даврае, ки башариат вазнинтарин солҳои таърихи худро аз сар мегузаронад, мо боз ҳам бештар

сарфакор бошем ва ба исрофкорӣ роҳ надиҳем.

Моҳи апрели соли гузашта дар муроҷиати худ ба мардуми Тоҷикистон вазъияти ниҳоят мушкили ҷаҳонро таъкид карда будам.

Соли ҷорӣ вобаста ба таҳримҳои иқтисодӣ ва дигар низоҷоҳо, ки рӯ ба рӯз шиддат гирифта истодаанд, вазъи таъминот бо маводи ғизоӣ дар бисёр минтақаҳои олам хеле мушкил гардидааст, ки таъсири он ба ҳама, аз ҷумла ба кишвари мо низ мерасад.

Бори дигар таъкид месозам, ки бо дарназардошти вазъи баамаломада ҳар як оила бояд сарфаю сариштакориро риоя намояд.

Чунонки солҳои охир борҳо хотирнишон карда будам, ҳар як оила бояд захираи дусолаи маводи ғизоиро дошта бошад.

Ҷамчунин, хотирнишон месозам, ки мо бояд ба таълиму тарбияи фарзандонамон, рушди илму маориф, баҳусус, илмҳои табиӣ, дақиқ ва риёзӣ, ки асоси омода кардани мутахассисони ояндасози миллӣ мебошад, эътибори аввалиндараҷа зоҳир намоем ва нагузорем, ки дар байни ҷомеаи мо ва махсусан, наврасону ҷавонони андешаҳои хурофотиву таассуб ва унсурҳои фарҳанги бегона нуфуз пайдо намоянд.

Ҷашни Наврӯз, ки имрӯзҳо дар дӯри биҳиштосои мо таҷлил мегардад, пайвандгари замони, ниғаҳдорандаи суннатҳои волои ниёгон, решапайванди наслҳо, бозгашт ба асли хеш ва эҳёи беҳтарин расму ойини анъанаҳои миллиамон мебошад.

Бовар дорам, ки мо бо заҳмати аҳлонаи мардуми заҳматқаринамон ба ҳадафҳои неки худ мерасем, Тоҷикистони маҳбубамонро дар ояндаи наздик ба як мулки ободу пешрафта табдил медиҳем ва нуфузу обрӯи онро дар байни ҷомеаи ҷаҳонӣ боз ҳам таҳким тақвият мебахшем.

Бори дигар фарорасии Соли нави аҷдодӣ - Наврӯзи байналмилалиро ба тамоми мардуми шарифи мамлакат, ҷамватанони бурунмарзӣ, қулли тоҷикону форсизабонони ҷаҳон ва мардумони ҳавзаи тамаддуни Наврӯз самимона табрику таҳният гуфта, орзу менамоем, ки бахту саодат ва хайру баракат дар ҳар ҳонадони кишварамон ва сулҳу оромӣ, суботи сиёсӣ ва ваҳдати миллӣ дар Тоҷикистони соҳибистиқлоламон ҷовидонӣ бошад.

Ҷашни фархундаи Наврӯзи байналмилалӣ муборақ бошад, ҷамватанони азиз!

80-СОЛАГӢ МУБОРАК, УСТОД!

**Зиндагӣ дар садафи хеш
гуҳар сохтан аст,
Дар дили шуъла фуру
рафтани нағдохтан аст.
Маърабаи зиндадилон
хоби парешоне нест,
Аз ҳамин хоб қаҳони
дигаре сохтан аст.**

Мусаллам аст, ки рисолати азалии инсон дар муддати ҳаёте, ки ӯ ба сар мебарад, на танҳо зистану зинда мондан, балки ҳамин мазмунро бо пайкорҳои манфиатовар тавҳам сохтан аст. Ба таври дигар, санги таҳдоби ҳастии инсонро дар масири зиндагӣ ба сар бурдани рӯзгори хушу хуб, бо ҷомеа ҳақиқатманд ҳамаҷун будан ва ғайра расонидан ба он ташкил медиҳад. Аз ин ҷо, хуш бар ҳоли он касоне бояд буд, ки чунин ҳадафро дар пеш доранду аллакай мақому мартабаи шахсияти комилро пушти сар кардаанд. Албатта, чунин комёбию фатҳи қуллаи мақсуд бе талошҳои ҳадафрас ва заҳмати ҳамаҷун осон ба даст намеояд. Дар ин роҳ азҳудгузаштанро ҳамаҷун ва тақмили тавсеаи ақлу рӯҳ ва донишу заковати фитрӣ зарур мебошад. Маҳз ба тавассути чунин афзалиятҳо, ки инсонро ба сони гавҳари шабчино дар дили шаби торик ба чилва медиҳанд, ӯ метавонад дар миёни ҳазору миллионҳо ҳамсаронаш обиду ба эҳтироми абадиро моли худ гардонад.

Сухан дар бораи доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи биологияи Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ Мирзоев Салим Сайдалиевич меравад, зеро 26-уми март ба синни мубораки 80-солагӣ қадам гузошт.

Мирзоев Салим Сайдалиевич 26-уми март соли 1942 дар деҳаи Дихои ноҳияи Шӯрообод (собиқ, н. Даштиҷум) дар оилаи хизматчи таваллуд шудааст. Номбурда соли 1950 ба синфи 1-уми мактаби 7-солаи ба номи Октябри ҳамин деҳа қабул шуда, тахсилро то синфи 5-ум идома дода, ба синфи 6-ум мегузарад. Бо сабаби муҳочир шудани сокинони ноҳияҳои дурдасти кӯҳистон оилаи онҳоро ба колхозии ба номи Ленини н. Москва (ҳоло Мир Сайид Алии Ҳамадонӣ) мекӯшонанд ва ӯ тахсилро дар синфи 6-уми мактаби миёнаи рақами 4-и ба номи А.С. Пушкини ҳамин ноҳия давом медиҳад. Ин боргоҳи илму маърифатро соли 1960 хатм намуда, худ ҳамин сол ба факултети табиатшиносии Институти давлатии педагогии Ленинобод ба номи С.М. Киров (ҳоло Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи Б. Гафуров) дохил мешавад ва онро соли 1965 бо ихтисоси муаллими биология хатм менамояд. Тибқи пешниҳод ва тавсияи комиссияи ВМҶТ оид ба тақсироти хатмкунандагони мактабҳои олии ҷумҳурии Мирзоев Салим ба ноҳияи Москва ба ҳайси омӯзгор фириристода мешавад. Мирзоев С.С. фаъолияти корияшро аз ҳамин ноҳия шуруъ намуда, соли 1965

фаъолияти илмӣ эҷодии профессор Мирзоев С.С. домандор буда, ба тадқиқ ва омӯзиши масъалаҳои умумибиологӣ, экологӣ, дидактикию педагогӣ бахшида шудаанд, ки дар рисолаҳои илмӣ, китобҳои дарсӣ, васоити таълимию методӣ, мақолаҳои фишурдаҷояш акс ёфтаанд.

дар мактаби 8-солаи ба номи В.И. Чапаев, филиали Омӯзишгоҳи тиббии шаҳри Қўлоб дар ноҳияи Москва ва омӯзишгоҳи касбӣ-техникии рақами 17 ба сифати муаллими химия ва биология кору фаъолият менамояд. Соли 1966 ба ҳайси методисти фахрии химия ва биологияи шуъбаи маориф ва соли 1967 ҳамчун мудири қисми таълими мактаби рақами 1-и ноҳияи Москва ифои вазифа менамояд. Соли 1968 тарихи озмун ба кафедраи педагогика ва психологияи Институти давлатии педагогии Қўлоб (ҳоло Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ) ба кор гузашта, дар вазифаҳои муаллим, муаллими калон (соли 1971) фаъолият менамояд. Солҳои 1975-1978 дар аспирантураи рӯзонаи Институти физиологияи кӯдакону наврасони назди Академияи илмҳои педагогии ИҶШС тахсил карда, соли 1978 мудири кафедраи тарбияи томактабӣ, 31-уми майи соли 1988 рисолаи номзадӣро таҳти унвони "Хусусиятҳои этникии (генетикии) устухонҳои панҷаҳади тоҷикону ўзбекон", таҳти роҳбарии доктори илмҳои тиббӣ, профессор Никитюк Б.А. дифоъ менамояд. Аз соли 1991 инҷониб дар вазифаҳои дотсенти кафедраи табиатшиносии (биология), раиси кумитаи иттифоқи касабаи муаллимону кормандони донишгоҳ ва ҳамзамон мудири кафедраи биология, (солҳои 1991-1992) ходими калони (докторантура) кафедраҳои методикаи таълими биология ва педагогикаи Университети давлатии омӯзгории ба номи Н.К. Крупская Федератсияи Россия (солҳои 1992-1994), декани факултети химия-биология (солҳои 1996-2007), мудири кафедраи биология (солҳои 2007-2012) ва профессори кафедраи биологияи ДДК ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ кор кардааст. 26-уми март соли 2011-ум рисолаи доктории худро дар мавзӯи "Эҳтимолҳои педагогии ташаккули шавқу завқи хонандагони синфҳои VI-XI дар ҷараёни омӯзиши биология" дифоъ мекунанд.

Фаъолияти илмӣ эҷодии профессор Мирзоев С.С. домандор буда, ба тадқиқ ва омӯзиши масъалаҳои умумибиологӣ, экологӣ, дидактикию педагогӣ бахшида шудаанд, ки дар рисолаҳои илмӣ, китобҳои дарсӣ, васоити таълимию методӣ, мақолаҳои фишурдаҷояш акс ёфтаанд. Ба қалами профессор Мирзоев С.С. 2 монографияи калонҳаҷм, 4 китоби дарсӣ, 16 васоити таълимию методӣ, беш аз 180 мақола ва фишурда мансуб мебошанд, ки онҳо дар ҷараёни таълими силсилаи фахрии биология ва кору фаъолияти омӯзгорон, хонандагони макотиби тахсилоти миёнаи умумӣ ва донишҷӯёну аспирантҳои макотиби олии ҷумҳурий васеъ истифода бурда мешаванд.

26-уми март соли 2011 рисолаи докториашро таҳти унвони "Эҳтимолҳои педагогии ташаккули шавқу завқи маърифатии хонандагон дар ҷараёни

таълими биология" бо ихтисоси 13.00.01 - педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилоти дифоъ намуд. Маъмурияти донишгоҳ, Вазорати маориф, Ҳукумати шаҳр, вилоят ва Ҷумҳурии Тоҷикистон хизматҳояшро бобати тайёр намудани мутахассисони баландихтисоси хоҷагии халқ, ба инобат гирифта, вайро ба медали "Барои меҳнати шуҷоъ" (1970), "Ғолиби мусобиқаи сотсиалистии солҳои 1976-1978, 1980, 1988", "Аълочии маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон" (1995) ва Ифтихорномаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон" соли 2011 қадр намуданд.

Мирзоев Салим Сайдалиевич аз соли 1968 дар Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ ба ҳайси муаллим, муаллими калон, дотсенти кафедраи биология кор карда омадааст. Вай дар фаъолияти меҳнати худ беҳтарин хислатҳои инсонӣ-меҳнатдӯстӣ, ростқавлӣ, покқандонӣ, ташаббускорӣ, ташкилотчиӣ ва софдилӣро нишон дод. Вай ҷиҳати баландбардории савияи дониши худ борҳо ба шаҳрҳои Қазон ва Москва сафар намуда, дар он шаҳрҳо дар курсҳои баландбардории ихтисоси соҳаҳо ва банду қисматҳои илмҳои биологӣ ширкат варзидааст.

Ҷ 31 майи соли 1988 рисолаи номзадӣ дифоъ намуда, 29-уми ноябри соли 1991 ба унвони дотсенти кафедраи биологияи мушарраф гардидааст. Аз 12-уми июни соли 1995 Узви вобастаи Академияи илмҳои педагогӣ ва иҷтимоии Федератсияи Россия мебошад. Вай солҳои 1978-1983 мудири кафедраи тарбияи томактабӣ, 1991-1996 мудири кафедраи биология ва солҳои 1996-2007 ба ҳайси декани факултети химия ва биологияи Донишгоҳи давлатии Қўлоб кор кардааст. Дар давраи роҳбарии ӯ дар кафедраи биология як зумра муаллимони ҷавону болаёқат ба корҳои илмӣ-тадқиқотӣ машғул гардида, бо кӯмаки ӯ 3 нафар аз рӯи ихтисосҳои мухталиф рисолаҳои номзадӣ дифоъ намудаанд.

Вай аз солҳои 1992-1994 дар Университети омӯзгории ба номи Н.К. Крупская ш. Москва корманди калони илмӣ буда, рисолаи доктории худро дар мавзӯи "Эҳтимолҳои педагогии ташаккули шавқу завқи маърифатии хонандагони синфҳои VI-XI дар ҷараёни омӯзиши биология" ба анҷом расонида, барои дифоъ ба Академияи миллии Федератсияи Руссия пешниҳод намудааст. Номбурда муаллифи зиёда аз 180 мақолаҳои илмиву методӣ, фишурдаҳо, 16 воситаи таълимию методӣ, ду монография мебошад.

Аз фурсати истифода бурда, Раёсат, ҳайати профессорону устодони донишгоҳ, инчунин, ҳайати эҷодии рӯзномаи "Анварони дониш" устоди гиромиро бахшида ба 80-солагиашон самимона табрику таҳният гуфта, аз даргоҳи Худованд барояшон тансиҳатӣ, умри бардавом, сари баланд, тани нерӯманд ва дар кору фаъолиятон барор хоҳонанд.

Таҳия
"Анварони дониш"

• Шеъри рӯз

МУҲАММАДҒОИБ

ТОҶИКИСТОН ВАТАНИ НАВРӢЗ АСТ!

*Базми гул дар чамани Наврӯз аст,
Даври ғул-ғулфикани Наврӯз аст,
То ба гардун сухани Наврӯз аст,
Тоҷикистон ватани Наврӯз аст.*

*Бӯи Наврӯз расад аз ҳама дар,
Рӯи Наврӯз расад аз ҳама дар,
Ҳама дар пираҳани Наврӯз аст,
Тоҷикистон ватани Наврӯз аст.*

*Ном Наврӯзу насаб Наврӯз аст,
Исми ҳар бахтталаб Наврӯз аст,
Фасли армоншикани Наврӯз аст,
Тоҷикистон ватани Наврӯз аст.*

*Сабзгун пуштаву саҳрои Ватан,
Сабзпӯш аст ҳама ҷои Ватан,
Сабз ҷон дар бадани Наврӯз аст,
Тоҷикистон ватани Наврӯз аст.*

*Ба муродаш ҳама дилдода расад,
Ҳамаро бахти худодода расад,
Ҳама ҷо анҷумани Наврӯз аст,
Тоҷикистон ватани Наврӯз аст.*

ДУ ҲИКМАТ

Дӯстони азиз! Мо дар ютуб шабакае бо номи "Ҷаҳонгиршоҳ Рустамшоҳ" созмон додем, ки дар он беҳтарин қиссаҳо нақл карда мешаванд. Аз ин хотир, ба шабакаи мо обуна шавед ва ғизои маънавий гиред!

РОҲИ ҲАҚ

Як замон амири кофиреро духтаре буд некҷамол ва ин духтар дини мусалмониро пинҳонӣ қабул карда буд. Чанде ҳолманду девона гирди дашту биёбон мегашт. Ҳарчанд табибон илоҷ карданд, суд надошт. Яке аз бузургони дил бархост ва дар биёбон наздики он рафт ва Худойро, азза ва ҷалла ёд кард ва Курьон хонд. Духтар ба наздики ӯ омад ва гуфт:

- Ту кистӣ?
Гуфт:
- Марди мусалмонам. Дарево, ки чун ту касе дар биёбон танҳо монда.

Духтар гуфт:
- Маро ҳасрат набошад, зеро ин ки унси ман ба номи каломи Худост, азза ва ҷалла ва тоати он. Ҳасрати ман он вақт буд, ки дар миёни бегонагон будам.

Мард гуфт:
- Агар ин ҷо касе туро маҳрам буд, туро ба хонаи Худо мебард. Духтар гуфт:
- Худованди маро хона аст, ки ман надидаам?

Гуфт:
- Оре, Худовандро хонаест, ки сол сол зиёрат кунанд ва ҳаҷ кунанд.
Духтар сар баровард ва рӯи сӯйи маро кард ва гуфт:
- Худодое! Туро ҳарамест, ки ин ман надидаам.

Пас мардро гуфт:
- Ҳаҷи бигардон. Он мард рӯи бигардонид. Чун боз рӯи сӯи он

кард, хонаи Каъбаро дид назди он ҳозир шуд ва он гирди Каъба тавоф мекард.

Пас рӯи он тараф кард ва гуфт:
- Эй ҷавонмард! Ҳар ки Ҳақро дӯст дорад, онро ба Макка бояд шуд, то тавоф кунад ва ҳар киро Ҳақ дӯст дорад, Маккаро назди он бихонад, то тавоф кунад. Пас, Каъба ва он духтар ҳарду ғоиб шуданд.

(аз "Савод-ул-аъзам")

НИЯТИ БАД

Як оилае хонаи нав мехаранд ва ба он ҷо кӯч баста меоянд. Саҳарӣ зан аз хоб мехезад ва аз оина мебинад, ки зани ҳамаҷун либосҳои шӯстаашро ба тор меовезад. Зан ба шавҳараш меғӯяд:

- Инро бин, зани ҳамаҷун либосҳои шӯстаашро меовехт, зан ҳайрон мешуд, ки чӣ қадар онҳо ифлосанд. Як саҳар ба оина менигард ва дод мезанад:

- Оҳороо! Либосҳои имрӯз тоза-ку..! Ба фикрам, чомашӯиро ёд гирифтааст.

Шавҳараш меғӯяд:
- Не, ман имрӯз барвақттар хестам ва оинамонро тоза кардам.

Мантиқ: Ҳамин тавр, пеш аз он ки ба дигарон баҳо диҳем, бояд

Таҳия
Ҷаҳонгир РУСТАМШО

Зайналбӣ ХОЛИҚОВА,
номзади илмҳои филологӣ, дотсент,
мудир кафедраи адабиёти тоҷик

(дар ҳошияи Паёми Президенти мамлакат ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 21.12.2021)

Шумо (Пешвои миллат модаронро дар назар доранд) ояндасози миллати тоҷик ҳастед, офарандаю бавучудовардаи наслу миллати тоҷик шумоед, ояндаи халқу миллат дар дасти Шумост ва ояндаи ҷомеа низ ба Шумо марбут аст.

Эмомалӣ Раҳмон

Аз қадимулайём нақши Зан-Модар дар катиба ва китобҳои асотирӣ дар мартабаи баланд гузошта шуда буд, ки инро мо дар мисоли маликаи об - Аноҳито дида метавонем ва то ба нузули китоби муқаддаси мусулмонан - Қуръони азимушаън дар ояҳои покаш ин олиҳаи ҳаётбахш тавсиф ёфтааст (Сураи Нисо маҳз ба занон бахшида шудааст).

Мавзуи модар ва васфи он аз мавзӯҳои паҳншудатарин дар таърихи адабиёт ва фарҳанги ҷаҳонӣ мебошад, зеро ин мавзӯ ба бузургтарин симои бани башар иртибот мегирад ва дар қатори офтобу замин хосияти офарандагӣ дорад.

"Дар қомуси башарият, - гуфтааст донишманди эронӣ Ризо Исфохонӣ, - ҳеҷ калимае муқаддастар аз калимаи "модар" наметавон пайдо кард. Калимае, ки сарчашмаи ҳар муқаддасот аст. Ҳамаи меҳру муҳаббатҳои башарӣ ҷилвае аз ёду номи ӯст ва ҳеҷ шаҳди ширине бидуни вучуди поку муқаддаси ӯ муҳтаво нахоҳад дошт".

Маҳз меҳри бепоён ва навозиши

гарми модар моро ба оламу одам ошно сохтааст.

Ин аст, ки Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президент кишвар, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ин бузургии Зан-Модарро ҳамеша эҳсос намудаду тамоми ҳуқуқҳои занонро дар пояи мардон қарор додааст ва зани тоҷик имрӯз гомҳои устувор дар пешрафту шуқуфии кишвари азиз мегузорад ва занони тоҷик имрӯз баробари мардон ҳамқадами ҳаётанд.

Сарвари давлат пайваста дар таҳкими густариши ҷомеаи имрӯза нақши занонро аз мардон кам намебинанд. Ҳатто баъзан аз баъзе мардҳо онҳоро боло мегузоранд, ки ба занону бонувони мо нерӯи тавони тозае мебахшад. Пешвои миллат ҳамеша ғамхори бонувону занони тоҷик ҳастанд.

Сарвари мамлакат дар ҳама воҳурию суҳанронихо ва паёмҳои хеш аз саҳми занон дар рушди ҷомеа суҳан ба миён оварда, занонро яке аз афроди барои ҷомеа муҳим муаррифи мекунанд.

Дар Паёми имсола низ, ки Садри муаззами миллат санаи 21.12.2021 ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ироа карданд, нуктаҳои хеле муҳимро дар васфи ин олиҳаи зебоӣ арзёбӣ намуданд. Албатта, дар ҳама самтҳо саҳми занон назаррас аст. Махсусан, дар соҳаи маорифу тандурустӣ аз мардон дида, занон бештар фаъолият карда истодаанд, ки Сарвари мамлакат дар Паёми имсола ин нуктаро махсусан таъкид карданд: "Ҳоло қариб 68 фоизи кормандони соҳаи тандурустӣ, беш аз 73 фоизи кормандони соҳаи маориф, 27 фоизи кормандони илм ва зиёда 23 фоизи онҳое, ки дар соҳаи кишоварзӣ фаъолият доранд, занону бонувон мебошанд".

Пешвои миллат қайд карданд, ки: "Занону бонувон дар баробари фаъолият дар соҳаҳои иҷтимоӣ - илму маориф, хизмати давлатӣ, кишоварзӣ ва саноат, инчунин, дар соҳаҳои нақлиёт, энергетика, алоқа, сохтмону меъморӣ, бонкдорӣ, мақомоти ҳифзи ҳуқуқи тартибот ва дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳи кишвар низ софдилонаву содиқона заҳмат кашида истодаанд. Маҳз ба ҳамин хотир, баланд бар-

доштани мақоми занон, аз ҷумла дар мақомоти роҳбарикунанда ҳамеша дар мадди назари Ҳукумати мамлакат қарор дорад".

Президенти кишвар, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бештар ба он хотир ба қадри занон мерасанд, ки онҳо, пеш аз ҳама, МОДАР - ба вучудоварандаи инсоният ҳастанд: "Мо бояд як нуктаи муҳимро дар ёд дошта бошем, ки зан-модар мавҷуди муқаддас мебошад ва ҳамаи сиёсатмадорону донишмандон ва бузургони олам, аз ҷумла Пайғамбари ислом аз домани поки модар ба дунё омадаанд ва бо шири ҷонбахши ӯ бузург шудаанд. Воқеан мақоми зан-модар дар Ислом бисёр баланд мебошад ва беҳуда нест, ки дар Қуръони Карим сураи чорум бо номи "Нисо" (занон) нозил шудааст.

Бинобар ин, ба ҷо овардани иззату эҳтироми модарону занон ва бонувону духтарон, саъю талаш ба хотири ҷалли мушкilotи онҳо ва фароҳам овардани шароит барои илму донишомӯзӣ ва соҳиби касбу ҳунар гардишани духтарон вазифаи ҷонию мо мебошад".

Зиёда аз ин, мо ҳурмату эҳтироми Сарвари давлатро нисбат ба модари азизу меҳрубонашон мегидем, ки ин ҳам барои ҳар як фарди соҳибқадр дарси ибрат шуда метавонад. Пешвои миллат ба кучое сафар мекарданд ва ё барои коре камар мебастанд, албатта дуои модарро мегирифтанд, то барору кӯшоно насибашон бошад. Модари дуогӯ ду даст боло аз даргоҳи Илоҳӣ тансиҳатӣ ва барори кори фарзандашро талаб мекард. Чуноне ки мегӯянд: "Ниҳол аз об ва инсон аз дуо баҳра мегирад". Лоқиқ ширинкалон низ дар ин хусус гуфтааст:

Дуои хайр меҳоҳам, аё модар, дӯи хайр меҳоҳам,
Ниҳол аз обу одам аз дуо ёбад ка-

моли умр...

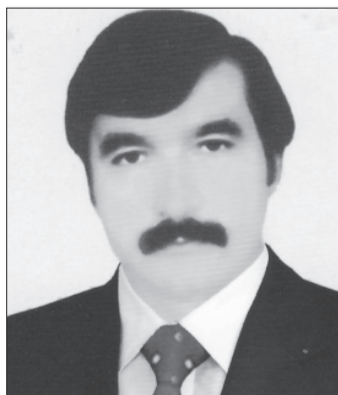
Ин хушрафтори Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон нисбат ба модари хеш, нисбат ба ҳамсари хеш ва нисбат ба духтарону хешовандони хеш бе ҳикмат нест. Ҳикматаш дар он аст, ки Сарвари оқилу хирадманди миллати тоҷик аз гуфтаҳои Худованду Расули барҳақи ӯ, ҳазрати Муҳаммад (дуруд бар ӯ) бохабар ҳастанд ва дар зиндагӣ онҳоро сармашқи кори худ намуда, аз рӯи онҳо амал мекунанд ва баракати дуои модарро низ дидаанд.

Чунон ки Расули Худо (дуруд бар ӯ) дар яке аз ҳадисҳои покаш гуфтааст: "Худованд аз хушрафтори шумо бо занон хурсанд мегардад, зеро онон модарони шумо, духтарони шумо ва холаҳои шумо ҳастанд. Пас, ҳуқуқи ононро ба дасти эшон супуред".

Аз рӯи ривояти халқии тоҷикӣ бошад, аҷодони мо таваллуди духтарро дар хонадон рамзи хусн, нур, зиё, рӯшноӣ ва зебоӣ медонанд. Ақидае байни мардуми мо ҷорист, ки бо ба дунё омадани духтар чиҳил шабонарӯз нур борида, олам гулистон мешавад.

Агар чунин бошад, пас, биёд ба қадри Зан-Модар бирасем, онҳоро азиз дорем, эҳтиром намоем ва аз Пешвои муаззами миллати тоҷик, Сарвари оқилу донишманди хеш қадрдонию қадршиносиро нисбати Зан-Модар омӯзем.

БАРОДАР, РҶЗИ НАВРҶЗАТ МУБОРАК!

Шариф БЕГИЕВ, саромӯзгор
кафедраи таҳсилоти ибтидоӣ

Наврӯз аслан аз калимаи тоҷикӣ буда, аз "нав ва рӯз" таркиб ёфтааст, ки маънояш рӯзи нав буда, барои тоҷикону эронӣну афғонҳо, яъне халқҳои форсизабон ва аксари мардумони Шарқ оғози соли нав аст. Наврӯз ҳамон рӯзест, ки шабу рӯз баробар мешавад.

Бародар, рӯзи Наврӯзат муборак! Баробар шуд шабу рӯзат, муборак!

Наврӯз ҷашни миллии ориёӣ, аз ҷумла, тоҷикон буда, беш аз чор ҳазор сол собиқаи таърихӣ дорад ва чандин аср пеш аз пайдоиши дини ислом ба вучуд омада, дар тули асрҳои қарно ба тохту тозҳои қабилҳои бегона, мисли чингизён рӯ ба рӯ шуда буд.

Ин иди фархунда ба туфайли Ин-

қилоби Октябри Кабир аз таъкибот ва бадбинии аҷнабиён, диндорону амалдорон раҳой ёфта, дубора ба хизмати халқ даромад ва бори сеюм дар давраи ба даст овардани Истиқлоли Тоҷикистон бо азму талошҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон моҳи майи соли 2009 ҷаҳонӣ шуд. Моҳи феврари соли 2010

бошад, Созмони Милали Муттаҳид бо қабули қарор Наврӯзо ҷашни байналмилалӣ эълон кард. Ин қарор дар 64-умин нишастии он қабул шуд ва сарвари давлатамон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон тавассути кушишу талошҳои меҳанпарваронаи худ дар ҷаҳонӣ гаштани Наврӯз ҳиссаи сазовор гузоштанд.

Дар иди Наврӯз мутрибони хушнаво, ҳофизони хушилҳом ва раққосаҳои мафтункунанда дар домани кӯҳе ё канори рӯди равоне ҳунарнамоӣ мекунанд. Ҳама хурду калон, пиру барно аз шундани созу овоз лаззат бурда, суруди зеринро замзама мекунанд.

**Ҷасли Наврӯз аст айёми баҳор,
Гул шуқуфту гашт олам лоззор.
Сӯи сахро сабз хуррам меравад,**

Аз насиму аз ҳавои бегубор.

Наврӯз меояд. Шоирону нависандагон дар васфи он шеърӯ таронаҳо, қиссаву дoston ва "Наврӯзнама"-ҳо эҷод мекунанд.

Зебоии табиат, рангорангии гулу лола. Навою чаҳ-чаҳи булбулон Рӯдакии бузургро ба ваҷ овардааст, ки ӯ гуфтааст:

**Биханд лола бар сахро,
ба сони чеҳраи Лайло,
Бигиряд абр ба гардун,
ба сони дидаи Мачнун.
Зи оби ҷӯй ҳар соат ҳаме
буи гулоб ояд,
Дар ӯ шустааст пиндорӣ
нигори ман рӯхи гулгун.**

Шоирӣ асри XI Абулфараҳи Рунӣ дар ситоиши Наврӯз гуфтааст:
Наврӯз ҷавон кард

**ба дил пиру ҷавонро,
Айёми ҷавонист**

замрӯву замонро.

Мутафаккири адабиёти тоҷикӣ форс Умари Хайём як силсила рубоӣ оид ба зебоии фасли баҳор ва таровату дилфиребии он гуфтааст, боз ба унвони "Наврӯзнама" асарӣ махсуси илмӣ таълиф кардааст:

**Бар чеҳраи гул насими
Наврӯз хуш аст,
Дар саҳни чаман рӯи
дилафрӯз хуш аст.
Аз дай, ки гузашт ҳар ҷӣ гӯй,
хуш нест,
Хуш бошу зи дӣ мағӯ,
ки имрӯз хуш аст.**

Тантанаи Наврӯз дар Тоҷикистони тозаистиқлоламон, дар замони озодию хушбахтӣ, серию пурӣ, бахту иқбол, дар замоне, ки худ баҳори беҳазон аст, боз ҳам нақӯтар, боз ҳам дилработар гирдидааст.

Имрӯз хурду калони тамоми мардуми тоҷик иди миллии худ-Наврӯзи дилафрӯзро бо дастовардҳои нав ба нави илмӣ ва меҳнатӣ, бо дилпурии комил ва шодиву сурур пешвоз мегиранд.

Бигузор, имрӯзу фардо Наврӯзи фархунда тантанаи баҳору кушту қор, тантанаи шодию дилрабоӣ, санҷиши қувваҳои меҳнатӣ ва эҷодии тамоми мардуми кишвари азизамон қарор гирад!

Имрӯз иди фархундаи Наврӯз ва Баҳори нозанин гӯё ба миллати тоҷик хитоб мекунанд:

**Пайке аз ҷониби гул аз
Баҳри ту овардам,
Базми Наврӯзӣ намоям!
Наврӯз дар даргоҳатон!**

МУТАХАССИСИ БАЛАНДИХТИСОС ВА ОЛИМИ БАРКАМОЛ

Сатор ҒАҒОРОВ,
номзоди илмҳои физика ва
математика, дотсенти кафедраи
физикаи умумӣ

Дар ҳар даври замон бо шахсиятҳои наҷиб ва некириште рӯ ба рӯ мешавем, ки ҳастии ҳешро ба хизмати мардум бахшида, дар ҷодаи илму маърифат мавқеи муайянеро ишғол намудаанд. Яке аз чунин шахсиятҳо академик Самариддин Каримов маҳсуб мешуд. Рӯзгор ва фаъолияти ин шахси муқтабар барои ҷавонони имрӯзу фардо намунаи ибрат ва мактаби ҳаёт аст.

Самариддин Каримов 27-уми соли 1939 дар оилаи деҳқон дар деҳаи Солмолидашти ноҳияи Балҷувон ба дунё омадааст. Ӯ баробари дар мактаби миёна хонданаш дар қору фаъолияти деҳқонӣ барои оила меҳнат мекард ва баъди хатми мактаб ба Омӯзишгоҳи омӯзгории шаҳри Кӯлоб дохил шуда, онро соли 1957 бо дипломи аъло хатм менамояд ва ҳамон сол ба шуъбаи физикаи факултаи физика ва математикаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (собик Университети давлатии Тоҷикистон ба номи В.И.Ленин) дохил мешавад. Пас аз хатми курси чорум ӯ барои гузаштани таҷрибаи истеҳсоли ба Институти физикаи нимқоқилҳои Академияи илмҳои ИҶШС (дар Санкт - Петербург) фиристода мешавад. Зери роҳбарии доктори илмҳои техникӣ, барандаи Ҷоизаи давлатии ИҶШС А.В. Семенкевич рисолаи дипломӣ навишта, баъди бомуваффақият ҷимоя намудани он ба донишгоҳ бармегардад. Бо дархости роҳбарияти Академияи илмҳои ҷумҳурии ба шуъбаи математика ва физика ба кор қабул мегардад. Баъдтар ин шуъба ба ду Институти мустақил - Институти физикаю техникаи ба номи С. Умаров ва Институти математикаи ҷудо мешавад. Президенти академия ва ҳамзамон директори Институти физикаю техникаи шодравон устод Султон Умаров рисолаи дипломи ӯро хонда, дар баъзе ҷойҳои он бо қалам ишораҳо мекунад. Устод рисоларо ба ӯ баргардонда мегӯяд, ки ҷойҳои ишорагардидаро аз нав чоп карда биёрад. Пас аз он бо мактуби расмӣ ба сармуҳаррири маҷаллаи "Ахборот"-и Академияи илмҳо ва шуъбаи физика, математика, химия ва биология дастур медиҳад, ки мақоларо чоп намоянд. Ин мақола аз 18 саҳифа иборат буд.

Баъди наشري мақола Самариддини ҷавон ба кори илмӣ ба таври ҷиддӣ машғул мегардад. То дохил шудан ба аспирантура - соли 1964 боз 3 мақолаи дигар дар ин маҷалла нашр менамояд.

Соли 1964 бо ташаббуси академик Султон Умаров як зумра олимони шинохтаи соҳавии ИҶШС, аз қабилӣ В.М.Глазов, В.Н. Вигдорович, Е.Б. Соколов, А.С. Пашинкин, А.А. Айвазов барои суҳбат, машварат, ҳамкорӣ, тарбияи олимони ҷавон ба Институти физика ва техникаи Академияи илмҳои ҷумҳурии ташриф овардан.

Онҳо бо мутахассисони ҷавон суҳбат ораста, пас аз саволу ҷавоби зиёд доктори илмҳои кимиё В.М.Глазов (ҳамон вақт 36-сола буданд) аз Институти пӯлод ва ҳӯлаи Москва (МИСИС - Московский Институт стали и сплавов) ба С. Каримов тақлиф кард, ки ба аспирантураи институташон ҳуҷҷат супорад. Моҳи ноябри соли 1964 ӯ ба аспирантураи назди кафедраи физикаи кимиёи институти номбурда дохил шуд. Соли 1968 рисолаи худро барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди

илмҳои физика ва математика дифоъ намуд. Ҳамон сол ба Душанбе баргашт ва дар Институти физикаю техникаи Академияи илмҳо ба кор шуруъ кард. Аз байн чанд вақте нагузашта, рӯзе директори институт, академик Ақобир Адҳамов ӯро ба наздаш хонда, мегӯяд, ки бюрои Кумитаи Марказии Ҳизби коммунисти Тоҷикистон ва Вазорати маориф ӯро муовини ректори Донишкадаи давлатии Кӯлоб мехоҳанд таъйин кунанд. Самариддини ҷавон дар фикру хаёли мавзуи докторӣ ва докторантура буд, вале чун аъзои ҳизби коммунист буд, имкони рад кардани ин пешниҳодро надошт.

Ҳамин тавр, моҳи июли соли 1971 ба ҳайси муовини ректор оид ба таълим, тарбия ва илм (як воҳиди корӣ) ба кор фиристода шуд.

Тақдир моро соли 1971 ба ин шахсият, академики Академияи муҳандисии байналмилалӣ, доктори илмҳои кимиё, профессор, Ходими шоистаи илми ҷумҳурии, Арбоби илм ва техникаи Тоҷикистон Самариддин Каримов рӯ ба рӯ овард. Ӯ дар вазифаи муовини ректор оид ба таълиму тарбия ва илм адои хизмат карда, дар як муддати кӯтоҳ оид ба интихоби кадрҳо ва мусоидат ба таҳсили онҳо дар марказҳои илмии ҳамонзамонаи Иттиҳоди Шӯравӣ камар баст.

Бо роҳбарӣ ва роҳнамоии ин шахсияти бузург як қатор шогирдон ба марказҳои илмии Федератсияи Русия, Украина, Беларусия сафарбар шуданд ва дар оянда онҳо сазовори дараҷа ва унвонҳои илмӣ гардиданд. Вақте ки ӯ ба донишкада омад, дар он ҷамагӣ чор факулта, 3 нафар номзадҳои илм, дотсентон фаъолият доштанд. Дар тӯли адои вазифаи хизматӣ ва ректории ӯ дар ДДК (аз соли 1993 то соли 2004) шумораи факултаҳо ба 11, номзадҳои илм, дотсентон ба 130 нафар, докторони илм аз сифр ба 27 нафар расонида шуд, ки ҳоло онҳо дар донишгоҳҳои ҷумҳуриамон кор ва фаъолият доранд. Шогирдони устод Владимир Уланов ва Валерий Курбатов докторони илм ва профессорони мактабҳои олии Русия мебошанд. Дар баробари фаъолияти маъмури, роҳбарӣ ва омӯзгорӣ пайваста ба корҳои илмӣ - таҳқиқотӣ машғул мешуд. Ӯ моҳи ноябри соли 1977 аввалин шуда, ба ҳайси ходими калони илмӣ барои ба итмом расонидани рисолаи докторӣ ба Донишкадаи техникаи электронии Маскав (Московский Институт электронной техники - МИЭТ) фиристода мешавад. Дар ин чо роҳбар ва мушовири илмиаш академик В.М.Глазов ба ӯ чунин баҳо додааст: "С. Каримов худро ҳамчун мутахассиси варзида, баландпоя, баландихтисос ва олимони баркамол нишон дод". Дар давоми кор ва таҳсил дар докторантура дар 50 симпозиуму конференшонҳои байналмилалӣ, умумиттифоқӣ ва ҷумҳуриявӣ бо маърузаҳои илмӣ баромад кардааст. Дар тӯли фаъолияти худ беш аз 600 номгӯӣ мақолаҳои илмӣ, монографияҳо, китобҳои таълимӣ ва асарҳои бунёдӣ таълиф намулдааст, ки асарҳои онҳо ба забонҳои русӣ ва англисӣ нашр шудаанд. Қариб 90 дарсади ин асарҳо дар саҳифаҳои маҷаллаҳои илмии Академияи илмҳои ИҶШС, серияҳои "Физикаи ҳароратҳои баланд", "Электроника", "Электронная техника", серияи "Материалы", "Физика ва техникаи нимқоқилҳо", "Неорганические материалы" ва ғайра рӯйи чоп омадаанд.

Аз соли 1974 то соли 1991 мақолаҳои устод дар маҷаллаҳои илмии ИМА, Англия, Олмон ба забони англисӣ тарҷума ва мунтазам нашр мешаванд. Хулоса, асарҳои бунёдӣ, ки С. Каримов навиштааст ва дар нашриётҳои бонуфузи ИҶШС чоп гардидаанд, аҳамияти байналмилалӣ доранд. Аз ҷумла "Полупроводниковые халькогениды таллия". - М.: Металлургия, 1982, 12 ҷ.ч. (зери таҳрири академики АИ ИҶШС, барандаи Ҷоизаи давлатии ИҶШС, В.М.Глазов); "Введение в

физику и химию полупроводников". - М.: Высшая школа, 1985, 20 ҷ.ч. (зери таҳрири академики Академияи Беларус Н.Н.Сирота); "Основы физики и химии полупроводников". - М.: Просвещение, 1990, 18 ҷ.ч. (зери таҳрири академики АИ ИҶШС, барандаи Ҷоизаи давлатии ИҶШС, В.М.Глазов); "Физика и химия сложных алмазоподобных полупроводников". - М.: Наука, 19 ҷ.ч. (зери таҳрири академики АИ ИҶШС Я.И.Герасимов); "Физика и химия бинарных полупровод-

никовых халькогенидов таллия". - Душанбе: Дониш, 1998, 22,5 ҷ.ч. (зери таҳрири барандаи Ҷоизаи давлатии ИҶШС, профессор А.С. Пашинкин); "Физика и химия тройных и более сложных алмазоподобных полупроводниковых халькогенидов таллия". - Душанбе: Дониш, 1999, 20,5 ҷ.ч. (зери таҳрири барандаи Ҷоизаи давлатии ИҶШС, профессор А.С. Пашинкин); "Физика и химия полупроводниковых фосфида-халькогенидов таллия". - Душанбе: Дониш, 2001, 20 ҷ.ч. (зери таҳрири академики АИТ ИҶШС, барандаи Ҷоизаи давлатии ИҶШС, В.М. Глазов); "Основы физики и химии полупроводников", 2-ое издание. - М.: Высшая школа, 2003, 23 ҷ.ч. (зери таҳрири барандаи Ҷоизаи давлатии ИҶШС, академики АИ ИҶШС, А.А. Айвазов).

Натиҷаҳои ниҳии корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ муҳимтарини устод дар саҳифаҳои ҳазинаи тиллоид-справочникҳо (роҳнамоҳо)-и байналмилалӣ ворид шудаанд: "Образование кристаллов". Библиографический указатель 1945 - 1968 (Справочник), қисми 1. (зери таҳрири академики АИ ИҶШС А.А.Чернов). - М.: Наука, 1970, с. 111-113, 207-209; "Образование кристаллов". Библиографический указатель 1945-1968 (Справочник), қисми 2. (зери таҳрири академики АИ ИҶШС А.А. Чернов). - М.: Наука, 1977, с. 209-211; "Физико-химические свойства полупроводниковых сплавов" (Справочник) (зери таҳрири академики АИ ИҶШС А.В. Новоселов. - М.: Наука, 1979, с. 189-183); "Полупроводниковые халькогениды и сплавы на их основе" (Справочник) (зери таҳрири академики АИ ИҶШС Н.Х. Абрикосов. - М.: Наука, 1975, с. 118-128) ва ғайра.

Ҳамаи ин аз он шаҳодат медиҳад, ки академик С. Каримов аллақай дар қатори олимони шинохтаи ҷаҳон эътироф гаштааст, чунки на ҳар гуна натиҷаҳои илмиро дар раҳнамои байналмилалӣ ҷой медиҳанд. Махсус қайд карданем, ки барандаи Ҷоизаи давлатии ИҶШС академики АИ ИҶШС Н. Х. Абрикосов - муқарризи якуми рисолаи доктории ӯ чунин қайд намулдааст. "Самариддин Каримов кайҳо боз чун олимони варзида, на та-

нҳо дар қатори олимони шинохтаи ИҶШС, балки берун аз он, яъне дар хорич низ нуфузу эътибори баланд дорад, ӯро бо корҳои илмиаш дар хорич низ нағз мешиносанд ва иззату эҳтиром менамоянд. Махсусан, арзиши илмию амалии рисолаи "Полупроводниковые халькогениды таллия" (1982)-ро ба назар гирифта, натиҷаҳои онро дар "Справочникҳо"-и байналмилалӣ ҷой додем, то ки дигарон низ аз он истифода баранд....". Ин суханон ҳангоми дифоъ рисолаи доктории ӯ садо додаанд. Вай соли 1987 бо ихтисоси "Физикаи химиявӣ" рисолаи докторӣ дифоъ намуд. Проблемае, ки академик машғули тадқиқи он шуд, дар ҳалли бисёр масъалаҳои муҳим ва ҷиддии истеҳсолот, техника ва хоҷагии халқ ба таври васеъ мавриди истифода қарор ёфтаанд.

С. Каримов баъди ҷимояи рисолаи докторӣ ба Донишгоҳи давлатии Кӯлоб баргашт ва дар вазифаҳои гуногун: декани факултаи физика, мудири кафедраи кор карда, августи соли 1989 аз нав муовини ректор оид ба таълим, моҳи ноябри соли 1993 ректори донишгоҳ таъйин гардид. Моҳи декабри соли 2004 бо сабаби ба нафақа баромаданаш аз вазифаи ректорӣ озод шуда, мудири кафедра ва аз моҳи январ соли 2013 дар вазифаи профессори кафедраи физикаи умумӣ фаъолият дошт.

Фаъолияти ҷамъиятии устод низ бисёрҷабҳа, серпахлу ва доманадор мебошад. Устод чор даъват вакили маҷлиси намояндагони шаҳри Кӯлоб, ду даъват вакили маҷлиси намояндагони вилояти Хатлон интихоб гардидааст. Ӯ вакили "Анҷумани умумиттифоқии кормандони соҳаи маорифи халқи ИҶШС" соли 1988, аъзои Шурои умумиттифоқӣ доир ба соҳаи маорифи халқи ИҶШС (солҳои 1988 - 1990), узви комиссияи эксперти назди маорифи халқи ИҶШС "Доир ба нақшаи барномаҳои таълимии физикаи умумӣ ва назариявӣ" буд.

Меҳнатҳои шоён ва бисёрсолаи академик С. Каримов аз ҷониби Ҳукумати собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ, Вазорати маорифи халқи ИҶШС, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати маорифи кишвар бо нишони "Аълочии Вазорати мактабҳои олии ИҶШС" (соли 1988), бо медали Вазорати маорифи мактабҳои олии ИҶШС-"Барои корҳои шоён" (1993), солҳои 1973 - 1974, 1981-1983, 1989 қадр гардида, ғолиби мусобиқаҳои сотсиалистӣ, инчунин, ғолиби панҷсолаи 9-10 доништа шуда, бо ордени ғолиб сазовор мегардад.

Дар навбати худ Самариддин Каримов Аълочии маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон (1985), Ходими шоистаи илми Ҷумҳурии Тоҷикистон (1995), Арбоби илм ва техникаи Тоҷикистон (2000) буда, бо Ифтихорномаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (1999), Медали академия ва пажӯҳишгоҳҳои муҳандисии давлатҳои исломӣ (Покистон, Қарочӣ, 1993), (Иордания, Уммон, 1995), сазовор гаштааст. Аъзои Федератсияи академия ва пажӯҳишгоҳҳои муҳандисии давлатҳои исломӣ (2000), академики муҳандисии Тоҷикистон (1992), академики филиали Академияи муҳандисии байналмилалӣ (ФР, 1994), узви пайваस्ताи Академия ва пажӯҳишгоҳҳои муҳандисии давлатҳои исломӣ (2000), нишони сарисанагии "Ифтихори Донишгоҳ" (2019), нишони идораи патентии Ҷумҳурии Тоҷикистон (2021), ҳамчунин дорандаи зиёда аз 15 ифтихорномаи фахрӣ, дипломҳои дараҷаи якум ва ғайра мебошад. Шаш моҳ мешавад, ки Самариддин Каримов дар байни мо нест. Ӯ аз дидаҳои рафт, лекин дар дили мо боқӣ монд. Ёдашон ба хайр бод!

Садбарг ШЕРАЛИЕВА,
номзади илми филология, дотсент,
мудир кафедраи таълимоти ибтидоӣ

Дар таърихи фарҳанги мардуми тоҷик Наврӯз ҳамчун ҷашни хучастапай, фархунда ва азизу арҷманд маҳсуб меёбад. Он пайвандгари насли имрӯз бо расму ойин, меҳру садоқат ва анъанаҳои ниёгон мебошад. Яке аз манбаъҳои қадимтарине, ки дар он дар бораи ҷашни Наврӯз суҳан меравад, китоби муқаддаси зардуштиён Авесто мебошад, ки ба таърихи то се ҳазор сол пеш аз милод рост меояд.

Гузашта аз ин, оид ба таърихи Наврӯз ва ҷашнгирии он дар байни қавмҳои тоҷикӣ форс маълумоти пураҳамиятро дар "Наврӯзнама"-и Умарӣ Хайём, "Шоҳнома"-и Фирдавсӣ, "Осор-ул-боқия" ва "Ат-тафҳим"-и Абурайҳони Берунӣ, "Зайн-ул-ахбор"-и Абдусаиди Гардезӣ ва чанде дигарон метавон пайдо кард.

Мувофиқи ин маълумотномаҳо шоҳ Ҷамшед бунёдгузори ҷашни Наврӯз шинохта шудааст.

Дар сарчашмаҳои халқӣ омадааст, ки вақте шоҳ Ҷамшед таҳти худро дар баландӣ гузошта, шаҳрро назорат мекард, рӯшноии шафақмонанди офтоби фурӯрафтаистода ба фарри шоҳи ӯ, ки аз тилло буд, бархурда, аз он ҷилои равшане падида омад. Мардум инро дида, гумон карданд, ки хуршед аз нав баромадааст ва гуфтанд "Магар рӯз шуд?". Ва гӯе аз ҳамон рӯз сар карда, Наврӯзро ҷашн мегирифтагӣ шуданд. Дар "Наврӯзнама" гуфта шудааст, ки шоҳ Ҷамшед ин рӯзро Наврӯз, яъне, рӯзи нав номида, ӯро ба расму оин дохил намудааст.

Дар дарбори подшоҳони сосонӣ Нарӯз хеле бошукӯҳу шаҳомати воло таҷлил мегашт. Намояндагони кишва-

адабӣ ва таърихӣ ёдовар шудаанд. Шоирони забардаст Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ, Фирдавсӣ, Абурайҳони Берунӣ, Абдусаиди Гардезӣ ва амсоли инҳо оид ба ҷашни Наврӯз бо меҳру муҳаббати бепоён суҳан гуфта, фасли зебои сол, баҳорро бо як маҳорати воло ба қалам додаанд.

Тӯли садсолаҳо ҷашни Наврӯз ва расму ойину маросимҳои бо он марбутбуда, вобаста ба идеологияи давлатҳои ҳукмрон борҳо ба тағйироту дигаргуниҳо рӯ ба рӯ шудааст, аммо мардуми тоҷик ва халқҳои эронинаҷод дар ҳамаи давраҳои замонавӣ аз ин ҷашни бошукӯҳ ва зебои ниёгонӣ худ даст накашидаанд. Ойину суннатҳои онро новобаста аз душвориҳои таҷлил намудаанд.

Дарвоқеъ, бо омад-омади баҳори хучастапай Наврӯз низ қадам ранҷа

зуву амали худро бо ин ид пайванд медиҳанд.

Мардум дар ин ҷашни бошукӯҳ ҳатман хонаву дари худро тозаву озода менамоянд, либосҳои идона ба бар мекунаанд, шахсоне, ки бо якдигар қарҳиянд, оштии мешаванд ва гуноҳи якдигарро мебахшанд.

Анъанаҳои дигари Наврӯзӣ аз инҳо иборатанд: густурдани дастархони идона бо номгӯи чизҳои, ки аввали саршавии онҳо бо ҳарфҳои син ва шин ва, инчунин, дар хони наврӯзӣ гузоштани тамоми анвои хӯроки миллий, ки бештарашон аз ғалладона пухта мешаванд.

Ташкил намудани бозиҳои суннатии варзишӣ (гуштингирӣ, аспдавонӣ, бандкашӣ, пойгаҳ, чавгонбозӣ, гурзбардорӣ, тирпарронӣ, дастхобонӣ); таронаҳои (гулбазм); сума-

накпазӣ, сайри наврӯзӣ ва амсоли инҳо ба ҳукми анъана даромада буд.

Ҳамаи ин анъанаҳои ҷашни Наврӯз қоидаҳои махсуси гузаронидани худро дорад, ки ҳатман риоя карда мешаванд.

Масалан, анъанаи сайри наврӯзӣ аз он иборат аст, ки дар айёми Наврӯз мардумон ҷашни баҳорро дар боғу чаманҳо, лаби чашмаву рудхонаҳо, ки бо номҳои "идгоҳ" ва "сайргоҳ" маъруф буданд, таҷлил мекарданд.

Занону бонувон ҷамъ омада, суманак ва аз ғалладонагӣ хӯроқҳои миллий мепазанд. Ҷавонон бо сурудҳои ва рақсу бозӣ машғул мешаванд, духтарон бо гӯш кардани мусиқӣ ва тамошои рақси ҷавонон меоянду бархеи дигар дар дарахтон аргунҷак баста, аргунҷаксаворӣ мекунаанд. Дар ин рӯз бисёр ҷавонону духтарон ба якдигар дил мебаранд ва ҳамсарони ҳаётии ояндаи худро интихоб мекунаанд.

Ҳамин тариқ, ҷашни Наврӯз аз маъруфтарин ва маҳбӯбтарин ҷашнҳои мардуми тоҷик ва дигар халқҳои эронитабор маҳсуб меёбад. Мардуми тамаддунофару сарбаланди мо дар зери парчами миллии Тоҷикистони соҳибистиқлол, дар фазои дӯстиву осоиштагӣ, ваҳдати миллий умр ба сар бурда, ин ва дигар ҷашнҳои миллиро таҷлил намуда, баҳри шуқуфои ватану миллати хеш ва дигар миллату халқиятҳои маскунӣ ҷумҳуриамон қаҳд намуда, кушиш бар он менамоянд, ки тантанаи сулҳу амнияти миллиро дар мамлақати соҳибистиқлоламон нигоҳ дошта, онро чун гавҳараки чашм ҳифзу нигоҳдорӣ намоянд.

Ҷашни Наврӯз ҷашни мардумист, ҷашни мардуми ориётабор, ҷашни мардуми озодфикру озодандеш, сулҳдӯсту тамаддунофар аст, ки аз умқи қарнҳои дуродур то ба даврони мо расидааст, ки он талқингари "гуфтори нек, пиндори нек, рафтори нек" мебошад.

Дар ҷашни Наврӯзӣ мардуми тоҷик тамоми расму ойинҳои аҷдодии хоси наврӯзиро бо хушиву хурсандӣ анҷом дода, бехтарин ва волотарин нияту ор-

ТЕРРОРИЗМ-МУШКИЛИ ГЛОБАЛИИ ЗАМОНИ МУОСИР

Терроризм аз нуқтаи назари ҳуқуқ ин содир намудани амалҳои мебошад, ки ба одамон хатари марг ба миён меоварад, мақсади истифода бурдани он ҷисман бартаараф кардани рақибони сиёсӣ, вайрон кардани бехатарии ҷамъиятӣ, тарсонидани аҳоли ё расонидани таъсир барои аз тарафи ҳокимият қабул кардани қарорҳо мебошад.

Зуроварӣ, зулм, фишораварӣ, таҳқир ва паст задани шаъну шарафи инсон, хусусан гурӯҳҳои дигари этникӣ аз ҷониби ҷомеа ва давлат мумкин аст, эътирозро ба вуҷуд оварад, ки он мумкин ба ифротгарой оварда расонад.

Яке аз самтҳои сиёсати пешгирифти Сарвари давлат ва Ҳукумат ин дастгирии насли наврас ва ҷавонон буда, баҳри донишомӯзӣ ва касбомӯзӣ онҳо қувваи худро дарёғ намедорад, то он ки ҷавонони мо соҳибилму соҳибистеъдод гардида, баҳри ободии халқу ватани худ хизматҳои беназирро анҷом диҳанд.

Аммо ба ҳама саъю кушишҳои давлату ҳукумат нигоҳ накарда, дар ҷомеаи имрӯза падидаҳои манфии низ ба монанди гаравидани ҷавонон ба ҳар гуна ҳизбу ҳаракатҳои бегона, даст задан ба ҷиноятҳои дорои характери террористиву экстремистӣ дошта, нашъамандӣ ва дигар намуди ҷиноятҳо ба чашм мерасад, ки ин аз шуури паст ва тарбияи нодуруст гирифтани онҳо дар оила шаҳодат медиҳад.

Чи тавре ки Сарвари давлат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон борҳо таъкид намудаанд, ки зиракии сиёсии ҷавонон ва кулли мардуми Тоҷикистон омилҳои амнияти миллий, дифои ваҳдати миллий, худшиносии миллий, дарки ҳисси ватандӯстӣ, ватанпарварӣ, ҳештаншиносӣ ва волоияти қонунҳо мебошад.

Аз ин рӯ, аз ҷавонон хоҳиш карда мешавад, ки ҳидоятҳои Сарвари давлатро пайравӣ намуда, аз падидаҳои манфии, ки ҷомеаи имрӯзаро зерӣ хатар мондааст, худро эмин нигоҳ доред.

Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми соли 2021 ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба масъалаи терроризму ифротгарой диққати ҷиддӣ дода, терроризмро маҳқум намуда, қайд карданд, ки солҳои охир дар ҷаҳон гуногуни олам содир гардидани амалҳои террористӣ, боиси марги ҳазорон одамони бегуноҳ шуда истодаанд. Ин ҳама возеҳ нишон медиҳанд, ки терроризм имрӯзҳо ба таҳдиди воқеиву ҷиддӣ ба амнияти суботи ҷаҳон ва пешрафти инсоният табдил ёфтааст.

Бобомурод ҶАББОРОВ,
саромӯзгори кафедраи
умумидонишгоҳии забони русӣ

Наврӯз таърихи беш аз шашҳазорсола дорад. Аз ин лиҳоз, ин ҷашни бостонӣ илова бар ин ки далели қадимӣ будани миллати тоҷик мебошад, ба ягон дину мазҳаб робита надорад, тобеи ягон мафкура ё ҷаҳонбинии динию мазҳабӣ нест ва аз ҷумлаи ҷашнҳои камназири башарият аст, ки онро хурду бузурги мардумони мухталифи сийёра истиқбол мегиранд.
Эмомалӣ РАҲМОН

рҳо (тобеини Эрон ва он давлатҳое, ки бо Эрон робита доштанд) ба ҳузурӣ шоҳ бо ҳадяҳо ҳозир мешуданд ва он ҳадяҳоро ба хазинаи кишвар тақдим мекарданд. Дар аввали рӯзи ҷашни Наврӯз духтарону занон бо либосҳои абрешими обӣ ва мардон бо ҷомаҳои нав дар саҳни коҳ ҷамъ шуда, рақсу бозӣ мекарданд. Дар дохили толорҳои фарши сафеди бо ҷавохирот ороёфта густурда мешуд. Ин фарш манзараи баҳору тобистонро таҷасум мекард. Дар миёни толор меваҳои ширинҳои гузошта мешуд ва ромишгарон одамони дар толор ҳузурдоштаро ба шодмонӣ ва сурур меоварданд.

Таҷлили ҷашни Наврӯз дар даврони ҳукуматдории Сомониён низ бо шуқуҳи тоза идома ёфтааст, ки дар ин бора донишмандон дар сарчашмаҳои

Сабурова И.Ф., Нозимова Ф.А.,
омӯзгори кафедраи ҳуқуқ ва
идораи давлатӣ

ИЛЛАТҶОИ ТАРБИЯ ВА ЗАМИНАИ ИНКИШОФЌБИ МАЙПАРАСТИ ДОИМӢ

Носир ВАЛИЕВ,
ассистенти кафедраи методикаи
таълими физика ва технологияи
материалҳо

**Агар майпарастӣ вуҷуд намедошт, олам
бешубҳа, хушбахт мебуд.**

Э. Крепелин, психиатри немис

Яке аз сабабҳои муҳимтарини майпарастӣ иллатҳои гуногуни тарбияи кӯдакон ва вазъияти нохуши оилави, ки на тасвир ба дамасти яке аз волидайн аст, мебошад. Чунон ки маълум аст, кӯдакон ба тақлидкунӣ ва ибратгирӣ майли калондоранд. Агар падар маст шуда, одамони гирду атрофро ҳақорат ва таҳқир кунанд, ҷанҷол бардоранд ва дастбагиребон шаванд, пас ӯ чӣ гуна ибрати хуб нишон дода метавонад? Як рӯзе ба маркази ёри таъҷили писарбачаи 9-сола дар ҳолати вазнин (беҳуш) оварда шуд. Ҳангоми таҳқиқ аз даҳони писарбача якбора буи бади шароб омад. Модари кӯдак таҳми духтуронро тасдиқ кард, ки писарбача тақрибан 300 грамм шароби дар рӯи миз беэҳтиётна гузоштаи падару модарро нушидааст. Наҷот додани ҳаёти писарбача муяссар гардид. Вақте ки аз ӯ пурсиданд, ки чаро шароб нушидааст, вай гуфт: "Ба мисли падарам шудан мехостам".

Бисёр вақт дар суҳбат бо одамони майзада маълум мешавад, ки як қадаҳча нӯшокии спиртдорро, ки дар овони баҷагаш нушидааст, аз дасти падару модараш ҳангоми идҳои гуногун гирифта будааст. Минбаъд бачаҳо акун пинҳонӣ аз падару модарон ба нӯшокиҳои спиртдор одат мекарданд.

Вале на танҳо ибрати шахсии падару модарон наврасонро ба роҳи мастигарӣ тела медиҳад. Чунон ки таҷрибаи табибон далелат мекунад, ҷанҷолҳои оилави дар байни падару модарон, муносибати нодурусти онҳо нисбат ба фарзандонашон (васояти аз ҳад зиёд ё баръакс, бепарвой ва дағалмуомилагӣ) дар кӯдакон ноустувории шаву ҳавас, ҳисси нобоварӣ ва сустиродагиро ба вуҷуд меорад, ки онҳо аксар вақт асоси психологии инкишофи майпарастӣ мебошанд.

Чизи дигарро низ таъкид кардан лозим аст. Баъзан дар бораи хосиятҳои "фойданок" ва "шифобахш"-и майпарастӣ шунидан ва ҳато хондан лозим меояд. Гуё бо воия муътадил нушидани нӯшокиҳои спиртдор ба баланд шудани иштиҳо ёрӣ мерасонда бошад, гуё ин нӯшокиҳо воситаи паст кардани ҳарорати бадан мебошанд ва гуё ҳангоми шиддатҳои асабу психика мадад мекарда бошанд.

Ақида дар хусуси он, ки арақ ба иштиҳои хуб ёрӣ мерасонда бошад, иштиҳоҳу савҳи калон аст. Миқдори начандо зиёди шароби дараҷааш паст аввал оби (шираи) меъдаро ҷудо мекунад ва иштиҳоро зиёд карда метавонад. Ин ба баъзе табибон асос медиҳад, ки ба бемори шифобахшанда иштиҳо надостагӣ як қадаҳча шароби ангурро пеш аз хӯроки нисфирӯзӣ ба мӯҳлати начандон давомнок фармоянд, вале чунин усули табобат хавфи калон дорад.

Аз як тараф, вақте воҳҳои пештараи майпарастӣ ба зиёдшавии дилҳоки иштиҳо ёрӣ намерасонад, бемор миқдори

шароби менӯшидагашро зиён менамояд ва минбаъд ба нӯшокиҳои спиртдор одат карда менамояд. Барои исботи ин воқеаи зерини фоҷиавӣ ба ёд меояд. Модари писарбачае, ки ба назараш хеле харобу лоғар ва "сусту заиф" менамуд, барои "иштиҳои" ӯ як қадаҳча шароби хонагӣ нӯшонидаст. Тадриҷан ин кӯдак нӯшокии спиртдорро нанӯшида хӯрок хӯрда наметавонист ва минбаъд майзадаи гузаро гардид. Дар амалияи табибон фоизи муайяни одамони ба бемории майпарастӣ гирифташудае вомерҳанд, ки онҳо маҳз аз нӯшидани як қадаҳ шароб пеш аз наҳорӣ ба нӯшокиҳои спиртдор одат кардаанд.

Аз тарафи дигар, ба миқдори зиёд истеъмол кардани шароби (винои) дараҷааш паст, инчунин, шаробҳои дараҷаашон баланд, арақ, коняк ва ғайра,

баръакс, касро аз иштиҳо мемонанд, зеро спирт пардаи маҳини луобдори сурхӯда ва меъдаро сӯзонда, шираи меъдаро бо миқдори ками ферментҳои ҳозима, миқдори зиёди луоб ҷудо мекунад ва хӯрок нағз ҳазм намешавад. Бинобар он,

дар одаме, ки пеш аз хӯроки пешинӣ як қадаҳ арақ менӯшад, пардаи луобдори меъда ба таъсири майпарастӣ одат карда, ба таъсири муътадили ҳозима эҳтиборе намедиҳад. Ғайр аз ин, одамоне, ки нӯшокиҳои спиртдорро суиистеъмол мекунанд, ба таъсири тезу тунд, шӯр ва талх майл доранд. Ҳамаи инҳо боиси бемориҳои вазнини узвҳои дарунӣ, хусусан, боиси бемории меъдаю рӯда ва ҷигар мегарданд.

"Усули дигари хавфнок табобат" ин думболгири майпарастӣ чун воситаи зидди бемориҳои шамолхӯрӣ ва гузаранда мебошад. Баъзе "табибон" одатан мегӯянд, ки "ҳамин ки як қатра арақ хӯрди, - зуком фавран барҳам мехӯрад". Ин асосе надорад.

Чандин сол пеш аз ин аъзоёни Академияи фанҳои тиббии Фаронса барои равшан кардани таъсири майпарастӣ ба вирусҳо, ки боиси пайдоиши зуком (грипп) мегарданд, таҷриба гузарониданд. Таҷрибаи нишон дод, ки майпарастӣ ба вирусӣ зуком (ва ба ҳар қадом вирусӣ дигар) таъсири бевосита кам мерасонад ва онро чун доруи муҳофизати организм аз инфексия истифода бурдан мумкин нест. Ба зами ин, тадқиқотҳои дигар нишон доданд: одамоне, ки нӯшокиҳои спиртдорро истеъмол мекунанд, назар ба одамоне, ки ин нӯшокиҳоро муътадил менӯшанд, бештар ба бемориҳои гузаранда дучор мегарданд.

Агар одамони ба бемориҳои варам (илтиҳоб), масалан, ба бронхит ва брон-

хопневмония дучор шуда май нӯшанд, ин барои онҳо хавфи хеле калон дорад. Таҷрибаи табибон нишон медиҳад, ки шахсон майнӯш ҳангоми ба касалии бронхопневмония дучор шуданашон бисёр вақт касалии онҳо авҷ гирифта, чирку фасод, варамҳо ё маҳвшудани ҷузъи шуш пайдо мешавад.

Чунин тасаввуроти нодурусте паҳн шудааст: гуё майпарастӣ дар ҳодисаҳои гуногуни ихтилофнок шиддати асабнокиро паст мекарда бошад. "Аз ғаму андӯх нӯшидан", "аламавро аз арақ баровардам", "аз шароб тасалли ёфтам" - ин ибораҳо чунин ақидаи хеле паҳншударо ифода мекунанд, ки майпарастӣ дар бадбахтӣ ёрдамчи шуда метавонад. Майзадагон бисёр вақт худро сафед карда, нишон медиҳанд: "занам аз хона баромада рафт ва мастиро пеш гирифтам". Вале маълум мешавад, ки маҳз майпарастӣ ба вайроншавии оила сабаб шудааст. Майпарастӣ на танҳо барои мубориза бурдан бар зидди душвориҳои зиндагӣ ёрӣ намерасонад, балки монетаҳои боз ҳам нави вазнинтарро ба вуҷуд меорад.

Равшан аст, ки дилхолиқуни кӯтоҳмуддати бардурӯге, ки баъди истеъмоли май ба амал меояд, ихтилофро ҳал намекунад ва талафотро барнамегардонад ва ба зами ин, қувваи рӯҳии одамро суст менамояд. Одами майнӯш аз ҷиҳати ҷисмонӣ ва маънави заиф ва дар назди душ-

вориҳои зиндагӣ тамоман рӯҳафтода мешавад. Вай торафт бештар ва бештар ба фалокат дучор мешавад ва ниҳоят ҳалок мегардад.

Чек Лондон, нависандаи машҳури америкии, хеле бехато пай бурд, ки "одами маст, вақте ки кори мо барор намекунад, вақте ки мо бекуват мешавем, ҳамеша ба мо дасти ёрӣ дароз кардани мешавад, вале ваъдаи ӯ бардурӯг аст; қувваи ҷисмоние, ки ӯ ваъда мекунад, ҳаёли аст, рӯҳбаландиаш авомфиребист; дар зери таъсири бадмастӣ мо тасаввуротӣ ҳақиқиро дар бораи қадру қимати чизҳо гум мекунем".

Ҳамин тариқ, майпарастӣ ё алкоғолизм ин бадбахтӣ ҳаёти ҷӣ қадар одамро ба ҳалокат расондааст, ҷӣ қадар одамон ҷиноят содир кардаанд, ҷӣ қадар ғаму андӯх овардааст, ба рӯҳи одамон ҷӣ қадар захмҳои сиҳатнаёбанда расондааст, падару модарон, занон ва кӯдакон ҷӣ қадар ашк рехтаанд. Одамоне, ки нӯшокиҳои спиртдорро суиистеъмол мекунанд, ба ҷамъият зарари бузурги маънави ва моддӣ мерасонанд. Ҳамаи он бадбахтиҳоеро, ки майпарастӣ ба инсоният меорад, ба худ тасаввур кардан душвор аст.

Одамеро, ки аз ҷиҳати рӯҳӣ ва ҷисмонӣ фосид шудааст ва худро ба марги оҳистаю вале ҳақиқӣ дучор гардондааст, мардум дар ҳақиқӣ ӯ дилсӯзӣ тараҳҳум накарда, балки ўро бо дарду алам сарзаниш ва мазаммат мекунанд.

ТЕРРОРИЗМ: МОҶИЯТ, ХУСУСИЯТ ВА ОМИЛҶО

Олами мавҷуда ҷӣ дар гузашта ва ҷӣ имрӯз дар ҳар як зинаи тараққиёт дучори ҳазорон падидаҳои ғайримуқаррарӣ гардидааст, ки баъзеи ин падидаҳо худ омилҳои ба вуҷудорандаи зинаи нави рушди олам будаанд. Инқилоб, муборизаҳои озодихоҳонаи халқу миллатҳо, намоишҳои эътирозӣ, гирдиҳамоиҳои оммавии кушиш баҳри ислоҳоти соҳаи идорӣи давлат барин саҳнаҳо дар ҳар як гӯшаи олам сар задаанд ва ҳатто аз доираи як давлат берун баромада, мувофиқи дараҷа ва характери зоҳиршавии худ тағйироти ҷузъию куллиро дар олам падида овардаанд. Ҳамроҳ бо ин ҳама воқеот ва он пешрафту тараққиёте, ки ба вуҷуд омадаанд, якчанд падидаҳои канораву харобу фасодсози ҷомеа амсоли ратсизм, шовинизм, генотсид, сеанизм, экстремизм, терроризм ва ғайра пайдо гардида, рушд мекунанд, ки бо характери хусусияти худ майлонҳои дар боло овардашударо рад месозанд, аммо дар муаррифи худро муборизони онро, яъне ё озодихоҳу инқилобчи ва ё гуманисту адолатчи ва сарқубсози душман эълон мекунанд. Ҳамаи ин зуҳурот ҳамқадами инсон ва ҷомеа буда, доимо дар олам чун занги таҳдид садо медиҳад, ки дар байни онҳо терроризм ҷои махсусро соҳиб аст.

Асри XXI бо фазаи гуногун, махсусан воқеоти дар худ фарогирифтааш аз ҷумлаи асрҳои гузашта фарқ карда меистад. Гарчанде падидаҳои ҷойдошта зодаи танҳо ин аср нестанд, аммо дар баробари асри нав ҷомаи навро ба худ гирифтаанд, яъне ҳар як падидаи шакли муташаккилтару мураккаби зоҳиршавиро пайдо кард. Терроризм низ падидаи нави нест. Нишонаҳои он дар давраҳои пеш мавҷуд буд, аммо дар замони муосир он тарзу усули хосаи худро ба вуҷуд овардааст. Терроризм яъне аз он масъалаҳоест, ки диққати ҷаҳониёнро моили худ сохтааст. Он борҳо намояндагони кишварҳои оламро сари мизи гуфтушунид овардаасту ҳадафу самти фаъолияти даҳҳо ташкилоти созмонҳои фароғири ин тамоюл гардидааст, вале ба ҳамаи ин нигоҳ накарда, терроризм ва таъсири он на танҳо сусту заиф намешавад, балки рӯз аз рӯз рушд намуда, ҷонибдорони зиёде пайдо мекунад. Ҳар рӯз амалиётҳои гуногуни террористӣ дар гӯшаҳои олам ва садҳо таркишоту ҳазорон қурбонии ин таркиш ва иттилооти фаровони ВАО дар ин хусус далели ин гуфтаҳоианд. Дар раванди глобализатсия он масъалаҳое, ки ташвиши танҳо як давлат буданд ва қариб таъсире ба давлатҳои дигар надовштанд, хосияти умумидавлатӣ пайдо мекунад ё бо ибораи дигар, он масъала ташвиши ҷаҳониён мегардад. Хатаре дар як давлат ва таъсири он ба давлатҳои олам, монанд ба мариэе дар як узви инсон аст, ки кулли аъзои мутавачҷеҳи худ месозад.

Бояд қайд кард, ки ҳар як амали манфур аз майнаи манфур бармеояд. Терроризм низ маҳсули ҳамин навъи майнаи инсонист. Он як навъ таҳдидест ба инсоният ё ба ақидаи муҳаққиқи рус Болтунов М - терроризм нафратест ва ин нафрати инсон ба инсон ва ба ба шарият мебошад. Имрӯзҳо ҳолати фаъолияти терроризм тавре шакл гирифтааст, ки аз кӯдаки хурдсол то мӯйсафед метавонад амали террористӣ содир кунанд. Бинобар ин, дар назди давлатҳои олам вазифаи меҳварӣ - бо роҳҳои самаранок таҳқиқшуда ҳар ҷӣ зудтар маҳв ё паст намудани сатҳи фаъолияти он меистад.

Дар ҷомеа падидаву равандҳо ва ҷараёнҳои сершумор мавҷуданд. Зуҳури ҳар яки онҳо ҳатман фикру мулоҳиза, таҳлилу тавсиф ва назариёти гуногунро ба бор меорад. Гарчанде баъзеи онҳо муддатҳои зиёд аст, ки дар илмҳои гуногун омӯхта мешаванд, аммо таҳлили ҳамаҷонибаро соҳиб нагаштаанд.

ТАБРИКОТИ

РЕКТОРИ ДОНИШГОҶИ ДАВЛАТИИ КҮЛОБ БА НОМИ АБУАБДУЛЛОҶИ РҶДАКӢ, ДОКТОРИ ИЛМҶОИ
ПЕДАГОГӢ, ПРОФЕССОР МИРАЛИЗОДА АБДУСАЛОМ МУСТАҶО БА МУНОСИБАТИ ЧАШНИ
НАВРӢЗИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ

Ҷамдиёрони азиз!

Дар лаҳзаҳои хуши баҳорӣ ҳамаи шуморо ба муносибати ҷашни фархундаи Наврӯзи байналмилалӣ - тантанаи эҳёи табиат, пешомадҳои наву рангин, оғози ниятҳои баҳорӣ ва нақшаву тадбирҳои созанда таҳният гуфта, дар ин Соли нави аҷдодӣ ба ҳар яки шумо саломатӣ, хонаи обод, файзу баракати наврӯзӣ ва соли неку бобарор орзу менамоем.

Наврӯз сари сол, баробарии шабу рӯз, иди соли нав, ҷашни бедории табиат, ҷашни кишту кор аст, ки аз қадим миёни мардуми Машриқзамин ва инак, соли 13-ум аст, ки дар кишварҳои олам ҳамчун Ҷашни байналмилалӣ таҷлил мешавад. Наврӯз айёмест, ки таъсири хуршеди ҷаётбахш меафзояд, баҳор ҷойи зимистонро мегирад ва табиати хобида рӯй ба бедорӣ ниҳода, дилрабову зеботар мегардад.

Наврӯз ҳамчун шоҳпуле аз қаъри асрҳо гузашта, ормону омоли ниёгон ва ҳадафҳои наҷиби созандагии имрӯзу ояндаи моро ба ҳам мепайвандад ва чун муждаи рӯзи нав симои маънавӣ, сиршти ахлоқӣ ва суннатҳои деринаи халқи тоҷикро бо арзишҳои волии умумибашарӣ ҳамроҳ мекунанд.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои муаззамии миллат, Президенти кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон барҳақ таъкид намудаанд, ки "Наврӯз на танҳо оғози кори мардуми деҳқон, балки шуруи ҳама гуна ташаббуҳои созанда ба хотири боз ҳам ободу пешрафта гардонидани сарзамини аҷдодӣ, тозаву озода намудани манзили зист, сарсабзу гулпӯш кардани хиёбону майдонҳо дар тамоми қаламрави кишвар мебошад".

Наврӯз ҷашни фарорасии баҳор ва барои мардуми ориётабор оғози соли нав мебошад. Наврӯз дар луғатҳо ба маънои "рӯзи нав", "тоза", "рӯзи наху-

стин", аввали рӯзи сол, яъне рӯзе омадааст, ки соли нав аз он оғоз мегардад. Дар шинохти таърихи пайдоиш ва анъанаҳои ҷашни Наврӯз "Шоҳнома"-и Ҷаким Абулқосими Фирдавсӣ, "Осор-ул-боқия"-и Абӯрайҳон Берунӣ ва "Наврӯзнама"-и Умари Хайём аз сарчашмаҳои асосӣ ба ҳисоб мераванд.

Пайдоиши Наврӯз дар "Шоҳнома"-и Фирдавсӣ чунин ривоят шудааст, ки Ҷамшед дар ҳоли гузаштан аз Озарбойҷон дастур дод, то дар он ҷо барои ӯ тахте бигузоранд ва худаш бо тоҷи заррин бар рӯйи тахт бинишад. Бо расидани нури хуршед ба тоҷи заррини ӯ, ҷаҳон нуронӣ шуд ва мардум шодмонӣ карданд ва он рӯзро Наврӯз номиданд:

Ба Ҷамшед бас гавҳар афрошанд,
Мар он рӯзро рӯзи нав хонданд.

Абӯрайҳони Берунӣ дар китоби машҳури худ "Осор-ул-боқия" навиштааст, ки "Рӯзи Наврӯз ягона рӯзест, ки тағйирнопазир аст" ва дар китоби дигараш "Ат-тафҳим" менигорад: "Нахустин рӯз аст аз Фарвардинмоҳ ва аз ин ҷиҳат рӯзи нав карданд, зеро ки нишони соли нав аст".

Наврӯз, воқеан, аз муборактарин ҷашнҳои миллии мо тоҷикон ва дигар мардумони ҳавзаи Наврӯз ба ҳисоб рафта, аз замонҳои қадим то ба имрӯз бо ғояҳои олии башардӯстонаи хеш - дӯстиву рафоқат, ҳамкориву ҳамбастагӣ, созандагиву ободкорӣ, инсондӯстиву хайрхоҳӣ ва шукргузорӣ аз зебоиву неъматҳои фаровони табиат мардумро гирди ҳам меорад.

Наврӯз ҷашнест созандаву сулҳовар, муттаҳидкунандаи инсонҳо ва таблиғгари дӯстиву рафоқат, баробарӣ, адолату додгустарӣ ва ахлоқи ҳамаи инсонӣ. Маҳз ба ҳамин хотир, Маҷмаи Умумии Созмони Миллали Муттаҳид 23-юми феввали соли 2010 дар Иҷлосияи 64-уми Ассамблеяи генералӣ ҳангоми ба рӯйхати мероси фарҳанги ғайримоддӣи башарӣ ворид намудани ҷашни Наврӯз қатънома ро тахти унвони "Фарҳанги сулҳ" қабул намуд.

Пешвои муаззамии миллат бо ифтихороти миллӣ ва ҳисси баланди ватандӯстӣ қайд мекунанд: "Шояд дар олам мисли Наврӯз кам ҷашне вуҷуд дошта бошад, ки русуми дилчасп ва суннатҳои зиндагисозии онро миллату халқҳои дигари олам чун дастоварди беназири фарҳангӣ пазируфта, бо ҳамин номи зебои тоҷикӣ таҷлил намоянд". Ва низ ин сухани нучумшиносии варзида Умари Хайёмро аз "Наврӯзнама" махсус ёдовар шудаанд: "Ҳар кӣ Наврӯз ҷашн кунад ва ба хуррамӣ пайвандад, то Наврӯзи дигар умр дар шодиву хуррамӣ гузорад".

Оре, дар фарҳанги мардуми мо ин

ҷашни фархунда мақоми хосса дошта, баъди соҳибистиқлол гаштани Ватани маҳбубамон Тоҷикистон бо тамоми шукӯҳу ҷалолаш эҳё гардид ва ба ҷашни асосии миллии тоҷикон табдил ёфта, чунончи шоҳид ҳастем, ҳамасола дар саросари ҷумҳурӣ бо шуқу шаҳомат таҷлил мешавад. Дар тантанаҳои наврӯзӣ намунаҳои ҳунарҳои миллии мардумӣ ба намоиш гузошта шуда, намоишҳои дастаҷамъии ҳунармандон, бозиҳои миллӣ - гӯштин, бузқашӣ, асптозӣ ва ғайра доир карда мешаванд.

Наврӯз бо хусусиятҳои инсонпарваронаи некиву накукорӣ, бахшишу меҳробонӣ ва созандагиву бунёдкорӣ ба ҷашни байналмилалӣ табдил ёфта, имрӯзҳо дар бисёр кишварҳои ҷаҳон истиқбол гирифта мешавад.

Боиси ифтихор аст, ки муҳимтарин суннату таомулҳои наврӯзӣ, аз ҷумла бо нақшаву ниятҳои нав оғоз намудани қору зиндагӣ, пок кардани қалбҳо аз кинаву кудурат, поксозии ҷиҳозу асбоби хона, аёдати пирону беморон, дастгирии ятимону эҳтиҷмандон, шинонидани ниҳолҳо, донапошӣ ва ташкили мусобиқаҳои гуногуни варзишӣ дар ин шабу рӯзҳои ҷашн ба таври оммавӣ аз ҷониби аҳоли дастгирӣ меёбад.

Ҷазилати Наврӯз ҳамчун ҷашни пайвандгари инсон бо табиат аз вусъати амалҳои созандаву ободкорона, сабзонидану парвариши ниҳолҳо ва бунёди боғҳо иборат аст, ки заҳмати аҳлонаи коллективи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи А.Рӯдакӣ ҷиҳати сарсабз гардонидани гирду атрофи муассиса ва шинонидани гулҳои тару тозаи баҳорӣ намунаи ин гуфтаҳост.

Дар радифи қорҳои ободкориву созандагӣ қобили зикр аст, ки Раёсати донишгоҳ дар партави дастуру супоришҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҷиҳати ташкили шароити мусоиди таҳсил донишҷӯён, аз ҷумла беҳтарсозии шароити маишии хобгоҳи донишгоҳ аз қатор қорҳоро анҷом додааст: хобгоҳи донишҷӯдӯхтарон пурра аз таъмири капиталӣ бароварда шуда, бо системаи гармидиҳии ягона таъмин гардид ва инак, дар арафаи ҷашни Наврӯзи фархундапай ҳаммоми хобгоҳ бо тарҳи наву замонавӣ ва шароити хуби маишӣ барои фарзандони азизии мо, ки аз ноҳияҳои гуногуни минтақа ва ҷумҳурӣ дар хобгоҳ истиқомат мекунанд, ба истифода дода шуд.

Бигзор, Наврӯзи имсола низ барои мову шумо наврӯзи шодирасон ва фатҳу нусратҳои бузург бошад ва ба хонаву қошонаи ҳар кадоми мо пайки иқбол ва бахту саодати тоза орад!

Наврӯзатон муборак, ҷамдиёрони азиз!

ТАҶЛИЛИ НАВРҶЗИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ

Фарҳанги асили ҳар як халқу миллат, пеш аз ҳама, бо ривояту устура, андешаҳои мардумӣ анънаҳои миллӣ, маорифи динию фазилатҳои ахлоқи дар тӯли асрҳо шаклгирфта аз назари таърихию фарҳангӣ шомили мазмунҳои рамзӣю тамсилҳои дорои хусусияти табиӣю иҷтимоӣ ва ҷаҳонбинию кайҳониносии таҷассум меёбад, ки онҳоро тавассути таҷлили ҷашну маросимҳои миллӣю мардумӣ таъбиру таъвил ва арзёбӣ намудан мумкин аст.

Наврӯз низ яке аз идҳои қадимтарини тоҷикон ба шумор меравад. Тавре ки дар сарчашмаҳо омадааст, аввалин касе, ки ин идро ҷашн гирифт, подшоҳи форс бо номи Ҷамшид буд. Наврӯз бо қарори Маҷмаи Умумии Созмони Милали Муттаҳид ба як иди ҷаҳонӣ табдил ёфтааст.

Ҳамин аст, ки имрӯз дар саҳни Донишгоҳи давлатии Қӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ Наврӯзи ҷаҳониро дар сатҳи баланди сиёсӣю фарҳангӣ таҷлил намуданд.

Дар саҳни донишгоҳ донишҷӯёни ҳар як факулта хони идона орошта, ҷашни Наврӯзро пайвандгари насли имрӯз бо расми арзишҳои миллӣ, меҳру садоқат ва анъанаи ниёгон маънидод намуданд. Ҳайати комиссияи тадорукотӣ аз дастоварду намоиши фарҳангии донишҷӯёни факултаҳо дидан карданд. Дар хони наврӯзи факултаҳо роияи расму оинҳо, густурдани хони ҳафсину ҳафтшин, ташикли мусобиқаҳои варзишӣ, омода сохтани таомҳои миллӣ ба истиқболи Наврӯз як рӯзи асосӣ ин ҷашни ниёгон буд. Ҳангоми баромади ҳеҷ ректори Донишгоҳи давлатии Қӯлоб доктори илми педагогика, профессор, Миралізода Абдусалом Мустафо ҷамагонро ба муносибати фарорасии ҷашни ҷаҳонии Наврӯз табрику таҳният намуданд. Зимни баромадашон ректори донишгоҳ қайд карданд, ки "Наврӯз, воқеан, аз муборактарин ҷашнҳои миллӣю мо тоҷикон ва дигар мардумони ҳавзаи Наврӯз ба ҳисоб рафта, аз замони қадим то ба имрӯз бо гоҷҳои олии башардӯстонаи ҳеҷ - дӯстиву рафоқат, ҳамкориву ҳамбастигӣ, созандагиву ободкорӣ, инсондӯстиву хайрхоҳӣ ва шукргузорӣ аз зебову неъматҳои фаровони табиат мардумро гирди ҳам меорад.

Наврӯз ҷашнест созандаву сулҳовар, муттаҳидкунандаи инсонҳо ва табиигарии дӯстию рафоқат, баробарӣ, адолату додгустарӣ ва ахлоқи ҳамаи инсонӣ. Маҳз ба ҳамин хотир, Маҷмаи Умумии Созмони Милали Муттаҳид 23-юми феврالی соли 2010 дар Иҷлосияи 64-уми Ассамблеяи генералӣ ҳангоми ба рӯйхати мероси фарҳангии гайримоддӣи башарӣ ворид намудани ҷашни Наврӯз қатъномаи таҳти унвони "Фарҳанги сулҳ" қабул намуд.

Ҳайати устодону донишҷӯёни муассиса ба хошири эҳтиром гузоштан ба суннатҳои қадимаи миллати тамаддунофари тоҷик ва амалӣ намудани рӯзиҳои Наврӯз бо ташикли маҳфилҳои идона ин ҷашнро бо рӯҳияи ифтихормандӣ аз сулҳу суботи Ватан пешвоз гарифтанд.

Дар поён ҳайати комиссияи тадорукотӣ барои таҳияи хони наврӯзӣ ҷамаи факултаҳои донишгоҳро баҳогузорӣ намуда, ҷойҳои зеринро муайян намуд ва бо ифтихорномаву тухфаҳо сарфароз гардониданд шуд:

Ҷойи 1-ум: факултаи молиявию иқтисодӣ;

Ҷойи 2-юм: факултаи филологияи тоҷик ва журналистика ва факултети иқтисод ва идора;

Ҷойи 3-юм: факултаи филологияи хориҷӣ ва факултети филологияи рус;

Наврӯз аз зумраи ҷашнҳои қадима маҳсуб гардида, ба қавле пайдоиши он ба замони ҳазрати Одам ва Каюмарс, ба пиндори дигар, ба даврони Ҷамшид, ба фикри сеюм ва ҷаҳорум ба асри зардуштийён рост меояд ва боз андешаҳои ҳамаи роиҷанд, ки асрҳои мардумон онро гиромӣ мегаранд ва чун бо баҳор тавҷам меояду сари сол аст, ҷашни баҳору ҷашни Соли нав низ қаламдод мешавад.

Дар Наврӯз одамон ба ободкорӣ ва сафедсозии деворҳои хонашон даст мезананд (дар баъзе маҳаллаҳо инро хонабурорӣ ё хонатакони мегӯянд), аз ҳолу аҳволи беморон хабар мегиранд, дар гузашта агар нисбат ба якдигар ягон кинаю ҳасад доштанд, бахшиши мекунанд, зарфҳои шикастаро мепартоянд, гулхан меафрӯзанд, дар баъзе минтақаҳо бошад, аловтарак мекунанд, яъне аз болои отаи меҷаҳанд. Албатта, дар ин рӯз духтарон куртаҳои миллӣ ба бар карда, дастурхони Наврӯзӣ меороянд, шеърҳо газалҳои мекунанд. Дар ин рӯз бисёре аз мардумон ба сайру тамошои дашту саҳрои гулпӯши ватани азизамон мегароянд ва аз ҳавои софу бегубор нафас мегиранд.

Воқеан, Наврӯз ва баҳор ин аёми шукофонист, ҳама гулпӯшу гулрез аст. Мурғакони чаман сари ҳар навниҳали шукуфта нишафта нағмасарой мекунанд ва аз рафтани фасли даӣ хушҳолӣ карда, баҳори нақунайро пешвоз мегиранд.

Наврӯз хӯрокҳои ба худ хосро дорад. Яке аз хӯрокҳои маъмули Наврӯзӣ ин суманак мебошад. Суманак асосан аз гандум тайёр карда шуда, захмати зиёдеро талаб мекунад. Аз вақти гузоштан то ба тайёр шудани, ҳатто, ҳафтаҳо зарур аст. Суманакро қариб дар ҳамаи ноҳияҳои Тоҷикистон тайёр мекунанд. Дар баъзе ноҳияҳо суманак бо номҳои суманакӣ чанголи, кулчасуманак, атоласуманак маъмул аст, ки бо баъзе хусусиятҳо аз ҳамдигар фарқ мекунанд. Хӯроки дигари Наврӯзӣ ин далда мебошад, ки дар баъзе минтақаҳо бо номҳои даля, гандумқучак, ярма ё боч маълум аст. Далдаро асосан бо гандум ва дигар донҳои кӯфташуда ва гӯшт ё калапоҷи гов ё гӯсфанд тайёр мекунанд.

Инчунин, дар баъзе минтақаҳо далдаи бо алафҳои баҳорӣ тайёршударо низ вохӯрдан мумкин аст. Инчунин оши туппа (оши бурида ё атола низ мегӯянд), атолаи наскӣ (асосан аз наск ва алафҳои баҳорӣ тайёр мешавад), далда ба шир, гандум ва ғайра аз хӯрокҳои маъмули наврӯзӣ мебошад.

Мутобиқи тақвими аҷододамон ва низоми ҳаракати сайёраҳо 21-уми март шабу рӯз баробар шуда, рӯзи аввали баҳор, рӯзи кишту кори деҳқон ба шумор меравад.

МАҲФИЛИ "БИЁ, ҲАМАДОН ШАВЕМ!"

Санаи 15-уми март соли равон дар китобхонаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ маҳфили "Биё ҳамадон шавем" баргузор гардид.

Дар ин маҳфил директори китобхона Иброҳимзода Бобоҷон ва ҳайати омӯз-

горону донишҷӯён иштирок доштанд.

Сухани ифтитоҳиро роҳбари маҳфил Мадасани Азизмад ҳусни оғоз бахшидаанд. Сипас, Сайфулова Оишамо, донишҷӯи соли 4-уми факултети химия, биология ва география дар мавзӯи "Наврӯз ва оинҳои наврӯзӣ", Вафоева Умеда, донишҷӯи соли 4-уми факултети филологияи тоҷик ва журналистика дар мавзӯи "Омилҳои асосии пошхурии оилаҳои қавон" ва Зикруллои Саъдулло, донишҷӯи соли 4-

уми факултети химия, биология ва география дар мавзӯи "Мафҳуми Конституция ва аҳамияти он дар рушди ҷомеа" суҳанронӣ намуданд.

Дар охир маҳфил бо саволу ҷавоб ва музокироти устодону донишҷӯён ба анҷом расид.

ДАРСИ КУШОДИ ТАРБИЯВӢ БАҲШИДА БА ҶАШНИ НАВРӢЗ

Санаи 16-уми март дар факултети химия, биология ва географияи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ дарси кушоди тарбиявӣ саромӯзгори кафедраи биология ва методикаи таълими он Намозов Амонулло дар гурӯҳи 401-и ихтисоси химия-биология дар мавзӯи "Наврӯз ҷаҳонӣ шуд" баргузор гардид.

Дар дарс Исупов Дилшод, номзади илмҳои кишоварзӣ, декани факултет, Холов Сино, ҷонишини декан оид ба таълим, Қулаев Шоҳмурод, мудири кафедраи биология ва методикаи таълими он, Бобоев Бахтиёр, саромӯзгори кафедра ва дигар омӯзгорону донишҷӯён иштирок доштанд.

Нахуст дарсро роҳбари гурӯҳ Намозов Амонулло оғоз намуда, ҳамаи ҳозиринро бо фарорасии Наврӯзи хучастапай табрик гуфта, қайд намуданд, ки "Наврӯз яке аз қадимтарин идҳои тоҷикон ба шумор меравад. Тавре ки дар китобҳои таърихӣ омадааст, аввалин касе, ки ин идро ҷашн гирифт подшоҳи форс бо номи Ҷамшед буд. Мутобиқи тақвими аҷдодиамон ва низоми ҳаракати сайё-

раҳо 21-уми март шабу рӯз баробар шуда, рӯзи аввали баҳор, рӯзи кишту кори деҳқон ба шумор меравад. Наврӯз бо қарори Маҷмаи умумии Созмони Миллали Муттаҳид ба як иди ҷаҳонӣ табдил ёфтааст. Тоҷикистон шояд тамоми ҳақро дорад, ки соли нави худро аз Наврӯз сар кунад. Наврӯз ба унвони иди баҳор ва эҳёи табиат дар кулли кишварҳои Осиёи Марказӣ ҷашн гирифта мешавад. Наврӯз дар Тоҷикистон ба таври расмӣ ҳар сол 21-уми март ҷашн гирифта мешавад."

Сипас, донишҷӯён барномаи омоданамудаи худро пешкаши ҳозирин намуданд.

БАРГУЗОРИИ СЕМИНАРИ ИЛМӢ-НАЗАРӢЯВӢ

Санаи 17.02.2022 дар кафедраи журналистикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ семинари илмӣ-назариявӣ дар мавзӯи "Мусоҳиба жанри маъмултарин дар ВАО" баргузор гардид.

Дар семинар Алишер Абдулмачид,

мудири кафедраи журналистика, Холова Ғалатӣ, мутахассиси раёсати илм ва инноватсия, Одинаева М.Ҳ. номзади илмҳои филологӣ, саромӯзгори кафедра, Муродов Чамил ва Гадоева Фирӯза ассистентони кафедра иштирок намуданд.

Мувофиқи нақшаи семинари илмӣ-назариявӣ ассистенти кафедра Гадоева Фирӯза баромад намуда истифодаи жанри мусоҳиба дар ВАО яке аз маъмултарин жанрҳои журналистика арзёбӣ намуд.

Ҳамзамон, доир ба қоидаҳои гузаронидани мусоҳиба дар ВАО-ро шарҳ дод.

Дар рафти семинар омӯзгорони кафедра Сафарзода Манучеҳр ва Одинаева Марҳабо доир ба маърузаи ироагардида пешниҳоду тавсияҳои хуб доданд.

ЧОРАБИНИ БАҲШИДА БА 110-СОЛАГИИ МАТБУОТИ ТОҶИК

Таърихи 9-уми март соли ҷорӣ дар бинои маъмурии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ чорабинӣ таҳти унвони "Гуфтугӯи ду насл" бахшида ба Рӯзи матбуоти тоҷик баргузор гардид.

Дар чорабинӣ ректори донишгоҳ доктори илми педагогика, профессор Мирализода Абдусалом Мустафо, роҳбари Муассисаи давлатии телевизиони "Илм ва табиат", ҳамзамон раиси Иттифоқи журналистони Тоҷикистон Исмоилзода Зинатуллоҳ Бурҳон, Шоири Халқии Тоҷикистон Ҳақназар Ғоиб, директори Муассисаи давлатии телевизиони Кӯлоб Сафаралӣ Бозорзода, сармуҳаррири рӯномаи "Пайк" Аҳмади Иброҳим ва дигар рӯзноманигорону донишҷӯёни донишгоҳ ширкат варзиданд.

Нахуст сухани ифтитоҳиро ректори донишгоҳ профессор Мирализода Абдусалом Мустафо оғоз намуданд. Сипас, раиси Иттифоқи журналистони Тоҷикистон Исмоилзода Зинатуллоҳ Бурҳон суҳанронӣ намуда, аҳли толорро ба Рӯзи матбуоти тоҷик табрик намуда, қайд намуданд, ки "Бо назардошти масоили мазкур гуфтан мумкин аст, ки "Бухорои шариф", қабл аз ҳама, барои дифоъ аз манфиатҳои миллати тоҷик ва

посух гуфтан ба тавҳиноте, ки дар матбуоти пантуркистӣ нашр мешуд, рӯи чоп омадааст. Ин ҳадафҳои аслии нашрияро дар шумораи аввали рӯномаи "Бухорои шариф" бараъло мушоҳида намудан мумкин аст." Баъдан директори Муассисаи давлатии телевизиони Кӯлоб Сафаралӣ Бозорзода ва Шоири Халқии Тоҷикистон Ҳақназар Ғоиб доир ба таърихи пайдоиши матбуоти тоҷик суҳанронӣ намуданд. Ҳамчунин, як қатор омӯзгорон ва рӯзноманигорони минтақаи Кӯлоб бо сипосномаи ректори донишгоҳ ва академияи ВАО ва тухфаҳои пулӣ қадрдонӣ карда шуданд.

Дар охир чорабинӣ бо саволу ҷавоби донишҷӯён ба рӯзноманигорон ба анҷом расид.

БАРГУЗОРИИ ДАРСИ КУШОДИ ТАРБИЯВӢ

Таърихи 16-уми март соли ҷорӣ дар факултети химия, биология ва географияи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ дарси кушоди тарбиявӣ ассистенти кафедраи методикаи таълими забонҳои хориҷӣ Моҳшариф Ёқубова дар гурӯҳи 203-и ихтисоси химия-биология дар мавзӯи "Наврӯз- иди ниёғони мо" баргузор гардид.

Дар дарс Имомов Зафар, сармутахассиси шуъбаи тарбияи донишгоҳ, Холов Сино, ҷонишини декан оид ба таълими факултет, Бозоров Ҳасан, ҷонишини декан оид ба тарбия ва дигар омӯзгорону донишҷӯён иштирок доштанд.

Нахуст сухани ифтитоҳиро ҷонишини декан оид ба таълим Холов Сино оғоз намуда, ҳозиринро ба ин ҷашни байналмилалӣ табрик намуданд. Сипас, роҳбари гурӯҳ Моҳшариф Ёқубова баромад намуданд. Зимни баромадашон қайд карданд, ки "Наврӯз ҳамчун соли нав дар қаъри даври замонаҳои дури ниёғонамон по ба арсаи вучуд ниҳода, дар масири ташаккули инкишофаш давраи боззоии мудовими табиат ва аз ин тарик, қарабни тақвими оламро дар худ таҷассум намуда, дар тӯли асрҳо гоҳ давраҳои номусоиду тундбодҳои решабарандози замона ва гоҳ фазои неку авзои мувофику мусоидро аз сар гузаронида, то

бар рӯзгори мо омада расидааст. Ин ҷашни мардумӣ, ки аҷдоди ориёи мо бароямон мерос гузоштааст, ифодаи ҳувияти миллию фарҳангии мебошад, ки шахсияти афроди ҷомеаи ҳамаи наслҳои таърихӣ мо бо ширкату васлат ба он ҳиссагузор мебошанд. Аз ин рӯ, омӯзиши ҷашни Наврӯз ва дигар идҳои солони аҷдодӣ, ҳамчунин таҷлили онҳо яке аз масъалаҳои муҳими худшиносию ҷаҳтаншиносӣ ва комёб шудан ба умқи ниҳодҳои фарҳангу тамаддуни саршор аз ғановату муқаддаси мо хоҳад буд."

Сипас, донишҷӯён барномаи омоданамудаи худро, ки "Наврӯз- иди ниёғони мо" унвон гирифта буд, пешкаши ҳозирин намуданд.

БАРГУЗОРИИ МАҲФИЛИ МУБОҲИСАВӢ ЗЕҲӢ

Бо мақсади баланд бардоштани малакаю маҳорати донишҷӯён дар Донишгоҳи

давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ як қатор маҳфилҳои муҳоҳисавӣ зеҳнӣ амал мекунанд. Санаи 11-уми март дар факултети молиявӣ иқтисодии донишгоҳ бо ташаббуси муаллими калони кафедраи баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудит Давлатов Гулаҳмад маҳфили муҳоҳисавӣ байни гурӯҳҳои 205 ва 206 ва ихтисоси кори бонкӣ дар доираи фанни "Асосҳои аудит" баргузор гардид. Маҳфил дар шакли викторина гузаронида шуд. Дар натиҷа гурӯҳи 206 ва ихтисоси кори бонкӣ ғолиб гардида аз тарафи роҳбарияти факулта бо сипоснома ва тухфаҳои пулӣ қадрдонӣ карда шуданд.

"ЧАСОРАТ" – МАКТАБИ МАРДОНАГӢ

Абдулазиз РАҲМАТУЛЛОЕВ,
саромӯзгори кафедраи тарбияи
ҷисмонии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ, устои
варзиши Иттиҳоди Шӯравӣ ва
Ҷумҳурии Тоҷикистон, Мураббии
шоистаи Ҷумҳурии Тоҷикистон

Клуби варзиши "Часорат"-и Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ маъруфтарин макони варзиш дар шаҳри Кӯлоб ва ҷумҳурии азиямон мебошад. Даҳсолаҳо ин макони маъруфи варзишӣ кӯдакону наврасон, хонандагону донишҷӯёро ба варзиш ҷалб намуда, натавона ба қўллаҳои баланди варзишӣ мерасонад, балки ҳамчун узви комили ҷомеа тарбия менамояд. Ба назари ман, ин дастоварди бузурги клуби "Часорат" мебошад. Тайи 40 соли фаъолияти клуби варзиши "Часорат" ҳазорҳо кӯдакону наврасон, хонандагону донишҷӯёро ба варзиш ҷалб намуда, натавона ба қўллаҳои баланди варзишӣ мерасонад, балки ҳамчун узви комили ҷомеа тарбия менамояд. Дар байни чунин дастпарварони "Часорат" чунин шахсонро номбар кардан мумкин аст: Бародарон Мирзоев Саид ва Мирзоев Ато, Фаррух Раҳматуллоев, падар ва писарон Асоевҳо, Рустамов Дилшод, Искандари Рустам ва ғайра.

Мирзоев Саид - устои варзиши Иттиҳоди Шӯравӣ, Мураббии шоистаи варзиши Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, ҳамзамон устои Коллеҷи тиббӣ дар шаҳри Кӯлоб мебошад.

Мирзоев Ато - полковники қушунҳои сарҳадӣ, ки зиёда аз 30 соли умри азизи худро дар хифзи марзубуми ҷумҳуриамон ва тарбияи сарҳадчиёни ҷавон сарф кардааст.

Саидато, устои варзиши ҚТ, Чемпиони бисёркаратаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мусобиқаҳои иттифоқӣ аст.

Фарух Раҳматуллоев - устои варзиши ҚТ, чемпиони бисёркаратаи Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, ҳоло муовини сардори инспексияи андоз дар шаҳри Кӯлоб аст.

Бобоҷон Асоев, мураббии шоистаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Искандари Рустам - устои варзиши дараҷаи байналмилалӣ, чемпиони Осиё ва иштирокчи Олимпиада дар шаҳри Лондон Британияи Кабир буд, ҳоло директори мактаби варзишӣ дар шаҳри Кӯлоб аст.

Меҳостам дар бораи дастпарварони клуби варзиши "Часорат"-и Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ оғоз намоям.

ФАЙЗИЕВ ҚОСИМҶОН ПУЛОДҶОНОВИЧ

Файзиев Қосим Пулодҷонович 8-уми апрели соли 1996 дар шаҳри Кӯлоб ба дунё омадааст. Соли 2007, ҳангоме ки талабаи синфи 5-и мактаби миёнаи №1 шаҳри Кӯлоб буд, бародараш Шарифҷон ӯро ба клуби варзиши "Часорат" ба назди Устои варзиш, мураббии шоистаи Ҷумҳурии Тоҷикистон Дилшод Файзов меорад. Солҳои аввали машқбарои Қосимҷони хурдсол мушкил буд, аммо бо кушиш, иродаи қавӣ ва роҳбарии мураббии пуртаҷриба ин мушкилиҳоро паси сар намуда, тамоми вақти холии худро ба варзиш сарф менамуд. Бисёр рафиқонаш ӯро ба сайру гашт, тамошои филм ва дигар дилхушиҳо даъвт мекарданд, аммо Қосимҷон бештари вақти холиашро ба варзиши дўстдошта сарф менамуд. Ин кушишҳои ӯ ва устодаш Файзов Дилшод Қосимҷонро аллақай соли 2012 ҳангоми талабаи синфи 11 буданаш ӯро ба қўллаи баладатарини варзиши ҷумҳурии ази-

зиямон дар байни наврасон оварда расонд. Ҳамин сол Қосимҷон дар мусобиқаи байналмилалӣ дар байни наврасон, дар шаҳри Ҷалолободи Ҷумҳурии Қирғизистон иштирок намуд. Дар мусобиқаи варзишгарони дигар кишварҳо ба монанди Қазоқистон, Руссия, Беларусия, Узбекистон, Афғонистон иштирок доштанд.

Дар ин мусобиқа дар вазни 50 кг Файзиев Қосимҷон ба финал бармада, дар он гуштингири пуртаҷриба, соҳиби майдон, варзишгари қирғизро бо бартарӣ мағлуб намуда, сазовори медали тилло гашт.

Соли 2013 ӯ ба факултаи молиявию иқтисодии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ дохил шуда, варзишро дар клуби варзиши ин донишгоҳ идома медиҳад. Қосимҷон ҳангоми донишҷӯ буданаш натавона шарафи варзиши донишгоҳро дар мусобиқаҳои байни донишҷӯёну ҷавонон ғимоя менамуд, балки шарафи варзиши шаҳри Кӯлоб ва ҷумҳуриамонро дар мусобиқаҳои ҷумҳуриавӣ ва байналмилалӣ ғимоя менамуд.

ӯ дар мусобиқаҳои байналмилалӣ дар Ҳиндустон, Филипин, Муғулистон, Хитой, Ашқобод шарафи варзиши тоҷикро ғимоя намудааст. Соли 2016 дар шаҳри Манилаи Филипин соҳиби ҷои сеюм ва медали биринҷии Чемпионати Осиёро соҳиб гашт. Дастипарвари клуби варзиши "Часорат", донишҷӯи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба чунин қўллаи баланди варзиши Осиё, албатта бо дастгирии донишгоҳ, Кумитаи ҷавонон ва варзиш ва мураббии содиқи худ Файзов Дилшод расидааст.

Қосимҷон Файзиев, набераи яке аз чеҳраҳои шинохтаи Кӯлоб Файзиев Борон аст. Ин шахси бузург тамоми ҳаёт устои Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ буд. Файзиев Борон, номзади илми фалсафа, дотсенти кафедраи фалсафа 57 сол дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб фаъолият намудааст. ӯро тамоми донишҷӯён ва устодони донишгоҳ хеле хурмат мекарданд ва дўст мебошанд. Дар лексияҳои ӯ новобаста дар кадом факулта дарс мерафт, донишҷӯёни факултаҳои дигари донишгоҳ низ иштирок менамуданд. Лаҳни зебо ва хушгӯфтор, хурмати донишҷӯ, ҳазлу шухӯҳои ӯро то ҳол шогирдон ва ҳамкоронаш ёд мекунанд.

Падари Қосимҷон - Пулодҷон Файзиев низ дар соҳаи варзиш хеле шахсияти маъруф аст. ӯ устои варзиши Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Иттиҳоди Шӯравӣ аст. Ҳоло ассистенти кафедраи тарбияи ҷисмонии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб фаъолият мекунанд.

Қосимҷон Файзиев дар муассисаи давлатии "Тоҷикаэронавигатсия" ба ҳайси мутахассис кор ва фаъолият менамояд.

Имрӯз мо бо чунин шогирдон фахр мекунем ва боварӣ дорем, ки онҳо дар дилҳохоришҳои иқтисодии ҷумҳуриамон саҳми босазои худро мегузоранд.

ТАРОНАИ МУЖДАИ БАҲОР

Эй, баҳори гулбасар, боз омадӣ, хуш омадӣ. Қадамҳоятро бинозам бо нури дидаи хеш. Хоки поят сурмаи чашмони ман. Васф созам ҳусни зебои туро.

Мусаллам аст, ки пиру барно туро дўст медоранду зебогиҳои туро васф мекунанд ва ҳар сол омадани туро интизорӣ мекашанд. Ҳар яке бо шеваи худ туро васф карда, таронаи ҳусни зебои туро замзама мекунанд. Бавижа, адибон ва аҳли эҷод хомаи тасвир ба давоти рангин зада, бо ҷилваҳои нози ҳаёли хеш муҷассамаи бузурги туро бунёд месозанд. Мутрибон бошанд, мизроб ба торҳои чангу рубоб зада, оҳанги зиндагиро бо садои шилдироси чашмасоронат ва шир-шири боронҳои найсонат ҷур карда, васфи туро месароянд. Илҳом аз ин савти дилнавоз кулли ошиқони даҳр ҷилва аз фараҳи замири хеш панҷа ба гулҳои навруста зада, онҳоро чун мармуз аз аҳди вафодорӣ бо ҳам эҳдои ошиқона мекунанд.

Вале эй, баҳори нозанин, ман ҳусну чамоли туро мисли дигарон дар таронаҳои хеш васф карданӣ нестам. Зеро ки он аллақай, тавсифи хешро дар дилу дидаҳои мардум дарёфта, қалбҳоро тасхир кардааст. Акнун ман, дар таронаҳои хеш вижагиҳои дигари асолат ва рисолати туро ба қалам хоҳам дод, ки он шуҷоат ва эҳсонқориҳои туст.

Фасли Дай зур аст. Бо турбофиҳои худ дар як лаҳза замину замонро қабои сафед пушонид, бо нафаси сарди худ табиатро қароқу нотавагон мегардонад. Ба ин восита лаҷоми ҳукми табиат ба даст оварда, муддате соҳиби тахти подшоҳии фасли сол дар табиат мегардад. Ба назар чунин мерасад, гӯё дунё ҷама сарду зиндагӣ бемаъност ва он дар ин шамо-

ил абадан боқӣ хоҳад монд.

Вале ин хел набудааст. "Номи Рустам беҳ аз Рустам" гуфтани мардум ҳақиқати зиндагӣ будааст. Ин маъниро ман дар як шаб эҳсос кардам. Бачагони деҳа гулгардонӣ карда, бо танини овози хеш муждаи омад-омади туро ба мардум гўшрас карданд. Интизории мардум тўл накашид. Баъди гулгардониҳои кўдакон зимистони сарднафас ба турбофиҳояш хотима бахшида, пероҳани сафеди худро аз кўҳу даман ҷамъ карду бо лашкари сафедпуши худ тарки диёри мардум кард. Ин ҳама аз шуҷоати ту буд, эй баҳор.

Эй, баҳори шуҷои ман, матонатат бемисл аст. Вале эҳсонқориат боз аз вай бузургтар. Он беҳамтоист ва беназир. Аз ҳама муҳим он аст, ки ту сарчашмаи ҳама хушбахтиҳои аҳли башарӣ: табиатро аз хоби ноз бедор карда, зиндагиро бо таровати нафасат ҳусн мебахши, ба мардум ризқ меофарӣ, ҳаёт мебахши, қонбахши кулли набототу ҳайвоноти замину замон ҳастӣ. Ба адибону ошиқон руҳу илҳомии тоза илқо карда, онҳоро ба зиндагӣ дилгарм мегардонӣ, ба марди деҳқон неруи баланди ризқофар эҳдо мекунӣ. Хулоса, эҳсонқори беҳамтоӣ.

Эй баҳори зебои ман, аз ин вижагиҳоят фаҳмидам, ки сурати ту бо сиратат тавҳам будааст. Бинобар ин, ман ба таронаҳоям мегўям:

-Эй, таронаҳои ман, акнун ба парвоз оед сўйи само. Танин андозед ба замину само, то беҳабарони даҳр ибрати баҳор кунанд, яъне, чун баҳор шуҷоъ ва эҳсонқор бошанд ва сурату сирати худро бо ҳам ҷур созанд.

Муҳаммадҷон ХОЛМАТЗОДА,
сокини деҳаи Боғиҳабиб, ноҳияи
Муъминобод

ЭЪТИБОР НАДОРАД

Дафтарчаи имтиҳонотие, ки соли 2019 Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ ба донишҷӯи соли 3-юми факултаи молиявию иқтисодӣ (таҳсили рўзона) Исмоилов Аслиддин додааст, бинобар сабаби гум шуданаш аз эътибор соқит дониста шавад.

XXXX

Дафтарчаи имтиҳонотие, ки соли 2020 Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ ба магистранти соли 2-юми факултаи омӯзгорӣ ва фарҳанг (таҳсили рўзона) Пирназарова Мавлуда додааст, бинобар сабаби гум шуданаш аз эътибор соқит дониста шавад.

XXXX

Дафтарчаи имтиҳонотие, ки соли 2016 Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ ба донишҷӯи соли 4-уми факултаи молиявию иқтисодӣ (таҳсили рўзона) Неъматзода Насриддин додааст, бинобар сабаби гум шуданаш аз эътибор соқит дониста шавад.

XXXX

Дафтарчаи имтиҳонотие, ки соли 2019 Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ ба донишҷӯи соли 3-юми факултаи филологияи тоҷик ва журналистика (таҳсили рўзона) Қурбонова Фараҳноз додааст, бинобар сабаби гум шуданаш аз эътибор соқит дониста шавад.

XXXX

Дафтарчаи имтиҳонотие, ки соли 2018 Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ ба донишҷӯи соли 4-юми факултаи молиявию иқтисодӣ (таҳсили фосилавӣ) Зикриёзода Шаҳноза додааст, бинобар сабаби гум шуданаш аз эътибор соқит дониста шавад.

XXXX

Дафтарчаи имтиҳонотие, ки соли 2018 Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ ба донишҷӯи соли 4-юми факултаи молиявию иқтисодӣ (таҳсили фосилавӣ) Зоидов Иброҳим додааст, бинобар сабаби гум шуданаш аз эътибор соқит дониста шавад.

XXXX

Билети донишҷӯӣ, ки соли 2019 Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ ба донишҷӯи соли 2-юми факултаи физика ва математика (таҳсили рўзона) Сайбурҳонов Юнус додааст, бинобар сабаби гум шуданаш аз эътибор соқит дониста шавад.

ТАҶРИБАОМУЪЗИ ПЕДАГОГӢ – ЗАМИНАИ КАСБИ ОМУЪЗГОРӢ

Баховар БОБОЕВ,
мудири бахши таҷрибаомӯзӣ ва кор бо
мутахассисони ҷавон

Чунон ки маълум аст, дар муассисаҳои олии касбӣ таҷрибаомӯзии педагогӣ ҳамчун қисми асосии ҷараёни таълим ба ҳисоб рафта, чун заминагузоранда ва омили муҳими омода намудани мутахассисони оянда ба фаъолияти касбӣ, яъне касби пуршарафи омӯзгорӣ ёри амалӣ мерасонад. Донишҷӯён дар рафти таҷрибаомӯзӣ на танҳо дониши назариявӣ аз худ намудаашонро васеъ ва мустақкам мегардонанд, балки малақаҳои кори омӯзгорони пуртаҷриба ва пешқадами муассисаҳо низ меомӯзанд. Ҳангоми таҷрибаомӯзӣ донишҷӯён-таҷрибаомӯзон (муаллимони оянда), тарафҳои гуногуни ҷараёни таълими тарбияро мушоҳида ва таҳлил карда, методу усулҳои асосии дарсгузарӣ, машғулиятҳои беруназсинфӣ ва беруназмактабиро ҳаматарафа меомӯзанд. Маҳз таҷрибаомӯзии педагогӣ ва хусусан, натиҷагирӣ аз он, собит месозад, ки дар оянда шоғирдони мо аз уҳдаи касби интихобкардаашон - омӯзгорӣ баромада метавонанд ё не?

Мо дар ин матлабамон танҳо дар робита ба як намунаи ниҳоят паҳнашуда, "Таҷрибаомӯзии педагогӣ" ҳарф хоҳем зад, чунки ба ин наъи таҷрибаомӯзӣ дар донишгоҳу донишқадаҳои олий (равияи омӯзгорӣ) аҳамияти авалиндараҷа дода мешавад.

Бесабаб нест, ки Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми имсолаашон соҳаи маорифро яке аз соҳаҳои афзалиятнок дар ҷомеаи демократӣ арзёбӣ намуданд. "Дар даврони соҳибистиқлолии мо бунёди маорифи миллӣ ва ворид гардидан ба фазои таҳсилоти байналмилалиро ҳадафи муҳимтарин ва самти афзалиятноки сиёсати иҷтимоии давлат ва Ҳукумати мамлакат қарор додем. Зеро мо чунин мешуморем, ки бунёди миллат аз маориф оғоз меёбад ва ғамхорӣ нисбат ба маориф - сармоягузорӣ барои рушди нерӯи инсонӣ ва ояндаи ободии давлат ва Ватан мебошад".

Таҷрибаомӯзии донишҷӯён дар системаи мактабҳои олий қисми муҳими таркибии нақшаҳои таълимӣ ба шумор меравад. Мувофиқи нақшаҳои таълимӣ дар курсҳои гуногуни факултетҳои донишгоҳ намудҳои гуногуни таҷрибаомӯзӣ дар ҳар шакл сурат мегиранд, намоёнтарини онҳо: таҷрибаи педагогӣ, таҷрибаи пешаздипломӣ, истеҳсолӣ, таълимӣ (шевашиносӣ, фолклорӣ, бостоншиносӣ, бойгоншиносӣ, этнографӣ, саҳроӣ) ва ғайраҳо мебошанд. Ҳар як кадоми ин таҷрибаҳо, албатта, мақсад ва моҳияти худро доранд ва донишҷӯёнро ба паҳлуҳои гуногуни илм, ки барои ҳам омӯзгорон ва ҳам донишҷӯён-таҷрибаомӯзон зарур аст, роҳнамун месозад.

Дар робита ба ин масъала мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон "Низомномаи таҷрибаомӯзии педагогӣ муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон"-ро мавриди муҳокима ва баррасӣ қарор дода, онро бо қарори худ таҳти №1/16 аз 28-январии соли 2017 тасдиқ намуд.

Инчунин, ҳуҷҷати мақсудӣ фармоиши вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-январии соли 2017 таҳти №246 ба ҳукми амал даромад. Тибқи фармоиши мақсудӣ роҳбарони муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон вазифадор шудаанд, ки раванди таҷриба-

омӯзии педагогӣ муассисаҳои таълимӣ дар асоси ҳамин ҳуҷҷат, яъне "Низомномаи таҷрибаомӯзии педагогӣ муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон" ба роҳ монда, ба талабот ва муқаррароти он аҳамияти ҷиддӣ зоҳир намоянд.

Тавре ки ба ҳамагон маълум аст, солҳои охир таҷрибаомӯзии педагогӣ ҳафтае як рӯз роҳандозӣ гардида буд, ки ин ба донишҷӯён-таҷрибаомӯзон ва методистон натиҷаи хуб наодо, балки фориғболӣ ва тамбалиро ба миён оварда буд. Хушбахтона, дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ бо дастгирӣ ва тадбирҳои пайвастаи ректори муҳтарам Мирализода А. М. шуруъ аз моҳи сентябри соли 2021 таҷрибаомӯзии педагогӣ донишҷӯён ба таври пештара, яъне тибқи нақшаҳои таълимӣ давоми 3-4-6 ҳафтаи таълимӣ ба роҳ монда шуд, ки дар ин радиф донишҷӯён давра ба давра ба таҷрибаомӯзӣ фаро гирифта шудаанд.

Лозим ба ёдоварист, ки таҷрибаомӯзии педагогӣ дар солҳои охир мувофиқи нақшаҳои таълимӣ асосан дар курсҳои 4-ум ва 5-уми факултетҳои равияи омӯзгорӣ ба нақша гирифта шуда буд. Чун имрӯз, шакли таҳсил, ки пурра ба низомии бакалавриат гузашта истодааст, таҷрибаомӯзии педагогӣ мувофиқи нақшаҳои таълимӣ дар курсҳои 3, 4-ум ва баъзан дар курсҳои 5-уми ихтисосҳои ҳамгиро ба роҳ монда мешавад. Тибқи нақшаҳои таълимӣ ва барномаҳои таҷрибаомӯзӣ муҳлати баргузори таҷрибаомӯзии педагогӣ дар курсҳои 3-юм чор ва баъзан се ҳафтаи тақвимӣ, дар курсҳои 4,5-ум бошад, шаш ва гоҳо чор ҳафтаи тақвимӣ пешбинӣ шудааст, ки ин талаботи таҷрибаомӯзиро қонеъ карда наметавонад... Хуб мешуд, ки дар оянда нақшаҳои таълимӣ таҳдиди назар шуда, муҳлати баргузори таҷрибаомӯзии педагогӣ дар курсҳои 3-юм аз се ё чор ҳафтаи тақвимӣ ба шаш ҳафтаи тақвимӣ ва дар курсҳои 4,5-ум бошад, муҳлати баргузори таҷрибаомӯзӣ ҳафт ҳафтаи тақвимӣ муқаррар карда шавад.

Тасаввур кунед, ки дар нақшаҳои таълимӣ се ҳафта ва ё чор ҳафта муҳлати баргузори таҷрибаомӯзии педагогӣ нишон дода шудааст, ки аз ин тибқи қоида ду ҳафтаи аввал таҷрибаи ғайрифавол (пассив) ва як ё ду ҳафтаи боқимонда фаъол... Дар як ва ё ду ҳафта донишҷӯ-таҷрибаомӯз аз кучо имкон пайдо мекунад, ки 10-12 соат ҳамчун омӯзгор дарс гузарад? Ё худ методистони таҳассусӣ дар ду-се ҳафта чӣ тавр на камтар аз 3-4 соат ба дарси ҳар як донишҷӯ медарояду хулосабарорӣ мекунад? Дар сурате, ки ба 12-15 нафар таҷрибаомӯз 1 нафар роҳбар (методист) мебошад...

Бояд гуфт, ки баробари саршавии таҷрибаомӯзӣ фармоиши ректори донишгоҳ таҳия гардида, дар асоси он конференсияҳои ифтитоҳӣ - ташкилӣ гузаронида шуда, дар он раёсати таълим, кормандони бахши таҷрибаомӯзии донишгоҳ, садорати факултетҳо ва кафедраҳо, инчунин методистони соҳаи ихтисос ва методистони педагогикау психология вазифадор ва суҳанронӣ намуда, мақсад ва вазифаҳои асосии таҷрибаомӯзии педагогӣ ба донишҷӯён-таҷрибаомӯзон ба тафсил баён карда мешавад. Чи тавре ки дар боло қайд кардем, таҷрибаомӯзии донишҷӯён се, чор ё шаш ҳафтаро дарбар мегирад, аз ин ҳафтаи аввали таҷрибаомӯзӣ (таҷрибаи ғайрифавол) бо шиносии умумӣ ба муассиса ва кабинетҳои методӣ он, роҳбарияти муассиса, муаллимони фанҳои роҳбарони синфҳо, иштирок ба дарсҳои омӯзгорони муассиса ва таҳлили дарсҳои мушоҳидашуда бахшида мешавад. Аз ҳафтаҳои минбаъда (таҷрибаи фаъол) сар карда, донишҷӯён-таҷрибаомӯзон бо ёрии методистони таҳассусӣ ва омӯзгорони вобасташудаи муассиса ба тартиб додани

нақшаҳои тақвимӣ-мавзӯӣ, тарбиявӣ ва нақшаҳои яқсоатаи гуногунтипи дарсӣ машғул мешаванд, инчунин, ба ҳайси роҳбарони синфҳои интихобшуда таъйин гардида, ҳамчун омӯзгор-таҷрибаомӯз бевосита ба кори асосӣ - дарсдиҳӣ ва гузаронидани ҳар гуна чорабиниҳои тарбиявӣ ва фарҳангӣ машғул мешаванд.

Бояд қайд намуд, ки ҳангоми гузаштани таҷрибаомӯзии педагогӣ ҳар як донишҷӯ-таҷрибаомӯз тибқи муқаррароти Низомномаи таҷрибаомӯзӣ, бояд 10-12 соат ҳамчун омӯзгор-таҷрибаомӯз, мустақил дарс гузарад. Дар баробари ин,

дар ҳамон синфе, ки вобаста шудааст, вазифаи роҳбарии синфро иҷро намуда, бояд дарси соати тарбиявӣ низ гузаронад, инчунин, ҳар гуна чорабиниҳои беруназсинфиро ба муносибати ҷашнҳои таърихӣ, аз қабилӣ Рӯзи Истиқлол, Рӯдакӣ, Мавлавихонӣ, Рӯзи забони давлатӣ, Рӯзи Конституция, Рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Рӯзи Парчами давлатӣ, Рӯзи Артиши миллӣ, Рӯзи Модарон ва ҷашни Наврӯзи байналмилалӣ ба нақша гирифта, гузаронанд. Дар ин ҳолат, бевосита методистони соҳаи ихтисос вазифадоранд, ки ба дарси ҳар як таҷрибаомӯз, лоақал, се ё чор соат ҳамроҳи дигар донишҷӯён-таҷрибаомӯзон даромада, равндӣ дарсгузарии донишҷӯ-таҷрибаомӯзро мушоҳида намуда, дар яқоягӣ дарси гузаштaro таҳлил карда, ба он баҳо гузарад ва ҳангоми баҳои ҷамъабастӣ дарсҳои мушоҳидашударо, албатта, ба инобат гиранд.

Дар рафти таҷрибаомӯзӣ донишҷӯён таҷрибаомӯз ба тартиб додани ҳуҷҷатҳои лозима аз қабилӣ: рӯзномаи таҷрибаомӯзӣ, нақшаи тақвимӣ-мавзӯӣ, нақшаи тарбиявӣ, нақшаи яқсоатаи дарсӣ (намуна), ҳисоботи муҳтасари ҳар як таҷрибаомӯз ва тавсифномаи педагогӣ-психологӣ машғул мешаванд.

Ҳамзамон, роҳбарони умумии таҷрибаомӯзони факултетҳо ва методистони таҳассусиро зарур аст, қабл аз сафарбар намудани донишҷӯён-таҷрибаомӯзон конференсияҳои ифтитоҳӣ гузаронида, суратҷаласаҳои кушодашавӣ тартиб диҳанд, инчунин, дар ҷамъабастии таҷрибаомӯзӣ ба ҳар як варақи пуркардаи рӯзномаҳои таҷрибаомӯзӣ имзо гузаранд, дар рӯзномаҳо мулоҳизаҳои худро ҳамчун роҳбари таҷриба (методист) навсанд ва баҳои ҷамъабастии ҳар як донишҷӯ-таҷрибаомӯзро дар охири рӯзнома қайд намоянд, нисбати фаъолияти ҳар як донишҷӯ-таҷрибаомӯз тақризи навсанд, ғайр аз ин, ҳар як методисти таҳассусӣ ҳатман дафтарҳои таҳлили дарсҳои мушоҳида дошта бошанд ва дар охир конференсияи ҷамъабастии таҷрибаомӯзӣ ташкил намуда, суратҷаласаҳои ҷамъабастӣ тартиб диҳанд.

Таҷрибаи шаш-ҳафтсолаи банда ҳамчун методисти бахши таҷрибаомӯзӣ ва кор бо мутахассисони ҷавони донишгоҳ, роҳбарии умумии таҷрибаомӯзони факултети филологияи тоҷик ва журналистика, ҳамзамон, мудири бахши таҷрибаомӯзӣ ва кор бо мутахассисони ҷавони донишгоҳ собит сохт, ки қисме аз донишҷӯён-таҷрибаомӯзон дар нисбат ба уҳдадорҳои худ ҳангоми таҷрибаомӯзӣ фориғ-

болӣ зоҳир намуда, аз ҷиҳати илмию назариявӣ ва методӣ паст будани дараҷаи дониш ва ҷаҳонбинияшон дарсҳои мегузаштагии онҳо рӯякӣ, каммазмун ва бе истифодаи ин ё он нави аёният сурат мегирад. Инчунин, тарзи тартиб додани нақшаи яқсоатаи дарсҳои гуногунтипо ёд нагирифта, он нақшаи яқсоатаи тартибдодаи онҳо рӯякӣ ва аз баъзе хатоҳо орий набуда, аз ҷиҳати шакл, мазмун ва ҳаҷм ба талабот ҷавоб дода наметавонанд. Хатои ҷиддии таҷрибаомӯзон ин аст, ки онҳо вақтро вобаста ба лаҳзаҳои гуногуни дарс, махсусан, лаҳзаҳои баёни материали нав ва

мустақкамкунии он дуруст тақсим карда наметавонанд. Модом, ки дарсро ба лаҳзаҳо ҷудо карда наметавонанд, аз кучо дарсҳои мушоҳидашударо таҳлил менамоянд? Ё худ ками дар кам аст он методистоне, ки ҳамроҳи таҷрибаомӯзон ба дарсҳои муаллимони ва донишҷӯён-таҷрибаомӯзон даромада мушоҳида намуда, дар яқоягӣ дарсҳои мушоҳидашударо таҳлил намоянд. Донишҷӯ ё омӯзгоре, ки аз методикаи таълими ин ё он фан беҳабар бошад, чӣ гуна аз уҳдаи таҷрибаомӯзӣ ё роҳбарӣ (методистӣ) баромада метавонад? Дар ин ҷо ба иззати нафси касе расидани нестем. Баъзе омӯз-

гороне, ки ба ҳайси методист ҳамроҳи донишҷӯён вобаста мешаванд, аз методикаи таълими ин ё он фан беҳабар буда, ба маслиҳати методӣ ниёз доранд... Тавре ки дар мақолаи "Чаро таҷрибаомӯзон фориғболанд?" ("Омӯзгор", №20, 16 майи соли 2019, с.3.) иброз намуда будам, ки сабаби асоси мушкилот ин ба ҳайси роҳбарии таҷриба-методист равон кардани омӯзгорони ҷавон, камтаҷриба ё ассистентони нав ба кор ҷалб гардида, ки таҷрибаи кофӣ дар ин ҷода надошта, худ навак аз мизи донишҷӯӣ бархостаанд, муваззаф мешаванд.

Ба фикри мо, агар фанни "Методикаи таълими ин ё он фанҳо"-ро омӯзгорони пуртаҷриба ва увноии илмӣ дошта ба донишҷӯён дарс гуянд ба ҳайси роҳбарии таҷриба-методист, омӯзгорони пуртаҷриба ва дар ҳақиқат методистони асил сафарбар карда шаванд, он гоҳ кор ранги дигар гирифта, нуран аъло нур хоҳад шуд.

Нағз мешуд, ки мудири кафедраҳои ҳангоми тақсими соатҳои сарборӣ, гуфтаҳои болоро ба асос гирифта, соатҳои фанни мақсудро ва инчунин соатҳои таҷрибаомӯзиро дар мувофиқа ба раёсати таълим ва бахши таҷрибаомӯзӣ ба омӯзгорони пуртаҷриба аз уҳдаи ин корҳо мебаромадагӣ, ки шумораи чунин устодони сидқан худро ба ин кор, яъне мушоҳида ва таҳлили дарсҳо бахшидаанд кам нестанд, тақсими менамоянд. Зеро эшон пайваста кушиш менамоянд, то ки барои боз ҳам беҳтару хубтар ба роҳ мондани таҷрибаомӯзии донишҷӯён аз методу усулҳои гуногун ва нав самаранок истифода намоянд.

Хулоса, таҷрибаомӯзонро зарур аст, ки минбаъд масъулияти бештар ҳис намуда, аз болои худ зиёдтар кор кунанд, худомӯзӣ намоянд, инчунин, таҷрибаи пешқадами омӯзгорони мактабҳои миёна олий ва шакли навро ба таври эҷодӣ биомӯзанд, то ки дар оянда аз уҳдаи касби интихобкардаашон - омӯзгорӣ ба хубӣ баромада тавонанд. Аз донишҷӯи муассисаҳои таҳсилоти олий то муаллимону устодони муассисаҳои миёна вазифадоранд, ки айбро ба гардани якдигар бор накарда, корро куллан тағйир диҳанд ва шоғирдони босаводу бомаърифат ва ҷаҳонбинии васеи илмидоштаи мUTOбиҷ ба талаботи давру замонро тарбия намуда, ба камол расонанд. Зеро тайёр кардани ба бозори меҳнат омода намудани мутахассисон - ин қарзи шаҳрвандӣ, ватандӯстӣ, ҳештаншиносӣ ва инсонии мо омӯзгорон мебошад.

ЧАВОНОН – МУҚОБИЛИ ТЕРРОРИЗМ ВА ЭКСТРЕМИЗМ

Наврӯз НОСИРӢ,
номзади илмҳои иқтисодӣ, мудири
кафедраи менеҷмент ва маркетинг

Дар давоми солҳои Истиқлолии давлатӣ ҷавнони соадатманди кишвар бо пуштибонӣ аз сиёсати пешгирифти Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва бо истифода аз донишу малакаи хеш дар соҳаҳои гуногуни кишвар фаъолияти пурсамар намуда, барои рушди инкишофи ҷомеаи мутамаддини Тоҷикистон саҳми арзанда гузошта истодаанд. Ҷавноноро ҳамчун ояндасозони давлату миллат, қувваи пешбаранда ва нерӯи ҳаракатдиҳандаи ҷомеа эътироф кардани Президенти кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон шаҳодати он аст, ки ҷавнон воқеан давомдиҳандагони ҳадафҳои олиӣ Пешвои миллат ҳастанд. Мулоқотҳои пайвастаи Пешвои миллат бо ҷавнон собит месозанд, ки Роҳбари давлат ба нерӯи созанда, иқдомҳои бунёдкорона, ташаббусҳои наҷиб ва маҳорати созандаи ҷавнон бо-варии комил доранд ва ғамхорӣ дар ҳаққи насли ояндасози миллат як самти фаъолияти онҳо маҳсуб меёбад.

Масъалаи баланд бардоштани огоҳии сиёсии ҷавнон, худшиносиву ватандӯстии онҳо дар Паёми Президенти кишвар Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии ҷумҳурияти Тоҷикистон бори дигар ба масъулиятшиносиву ватандӯстӣ даъват мекунад: "Терроризм ва экстремизм, аз як қониб чун вабои аср хатарии глобалии ҷиддӣ буда, аз қониби дигар, аъмоли он гувоҳ аст, ки террорист ватан, миллат ва дину мазҳаб надорад, балки як таҷдиде ба ҷомеаи ҷаҳонӣ ва қони ҳар як сокини сайёра аст. Терроризм ва ифротгарӣ пеш аз ҳама авҷ гирифта, бо оқибатҳои даҳшатбори бераҳмонаи худ ба проблемаи ҷиддитарини инсоният дар асри XXI табдил ёфтааст".

Ифротгариву терроризм, пеш аз ҳама, ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрвандро поймол мегардонад. Дар охири асри XX ва ибтидои асри XXI падидаи бо номи "терроризм" қувват гирифта, ба воситаи пуққуввати мубориза барои манфиатҳои сиёсӣ, идеологӣ ва геополитикӣ табдил ёфтааст. Террор аз калимаи лотинӣ гирифта шуда, маънояш тарсу ҳарос, даҳшат мебошад. Терроризм сиёсати тарсонидан, даҳшатафканӣ буда, ба одамон хатарии марғ ба миён меорад. Муттассифона, рӯз то рӯз амалҳои террористӣ дар шаҳрҳои гуногуни ҷаҳон зиёд гашта истодаанд.

Пушида нест, ки терроризм яке аз усулҳо ва воситаҳои муборизаи сиёсӣ буда, алайҳи мардуми осоишта, бегуноҳ бо истифода аз усулҳои зӯрварӣ (таҳдид, таҷовуз ва зӯрварӣ) нигаронида шудааст. Ҳадаф аз ин амали ваҳшиёна ноором кардани вазъии сиёсӣ, эҷоди бесарусомонӣ, паст задани обрӯи давлат, ба доми худ даровардан ва душман сохтани мардуми миллату мазҳаб ва гурӯҳҳои иҷтимоӣ, як калима, боиси нооромии дар байни кишварҳои ҷомеа мебошад. Таби даҳ соли охир дар ҷаҳон садҳо ҳазор сокинони осоишта қурбони ҳамлаҳои террористӣ ва ҳазорон нафари дигар маъҷуб шудаанд.

Терроризм падидаи номатлуби замони муосир буда, фаҳмиши он дар содир кардани қиноятҳои вазнин, аз қабилӣ қатлу қуштори мардум, ба гаравгон гирифтани одамон, тарқонидани иншоотҳои маишӣ-фароғатӣ, рабудани воситаҳои гуногуни нақлиётӣ ба сифати гарав ва амсоли он доништа мешавад. Экстремизм бошад, хислати ҷудоиҳоҷӣ, ифротгарӣ ва игвангезиро дар худ таҷассум намуда, бо терроризм алоқаи зич дорад. Бо иборати дигар оқибати экстремизм терроризм аст. Вале ҷомеаи моро ҳамин матлаб кифоя аст, то ки бидонем ин ҳарду комилан хатарии калони парокандагиву бесуботири доро буда, оқибати басо нохуш ва нанго-

вар доранд. Террористон танҳо як мақсад доранд, ин ҳам бошад ба даст овардани маблағ ва боигарӣ мебошад.

Терроризм ва экстремизм яке аз проблемҳои асосии имрӯза буда, махсусан ҷавноноро бо ҳар гуна ваъдаҳои бардурӯғи динию дунявӣ ҷалб намуда, онҳоро ба ҷараёнҳои террористӣ сафарбар менамоянд. Террористҳо гурӯҳҳои хурде буда, ба ҷомеаи имрӯза бо ҳар гуна роҳиён мерасонанд. Дар ҳар як сомонии сиёсӣ, иҷтимоӣ, фарҳангӣ ва ғайра мав-

зуи асосӣ ба пайвастани шаҳрвандон ба гурӯҳҳои тундрав равона шудааст, ки ин яке аз мушкилоти асосии ҷомеаи имрӯза мо мебошад. Мутаассифона, дар замони муосир сафи низомиёну ҷангиёни гурӯҳҳои террористӣ аз ҳисоби ҷавнонони ноогоҳу бесавод меафзояд ва дар тамоми кишварҳо ҳамин гуна ҷавнони ба доми фиреб афтода кам нестанд ва онҳо қони худро беҳабар аз мақсаду мароми роҳбаронашон қурбон мекунаанд. Ба назар мерасад, ки ноогоҳӣ аз асолати фарҳангии исломӣ ва камсаводӣ ҳамчун муҳимтарин омилҳои гумроҳшавии ин ҷавнон аст.

Тоҷикистон дар баробари дигар кишварҳои пешрафтаи ҷаҳон бо ин зуҳуроти марғвар мубориза бурда, талош дорад, ки аз паёмадҳои номатлуби ин гуна амалҳо пешгирӣ кунад. Аз ин рӯ, барои мубориза бо терроризму ифротгарӣ тамоми кишварҳои ҷомеа, бахусус, ҷавнон, бояд масъулият эҳсос намуда, алайҳи ин падидаи зараровар якҷоя мубориза баранд. Ҷавнон, ки қишри осебпазири ҷомеа мебошанд, бояд донишу малакаи заруриро оид ба таъмини амнияти шахсӣ ва ҷамъиятӣ дошта бошанд, то дар ҳар гуна фаъолияти экстремистӣ ва террористӣ иштирок накунаанд. Тавре ки Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар вохурӣ бо ҷавнони кишвар, ки худӣ банди иштирок дошт таъкид доштаанд: "Ҷавнон бояд нисбат ба дигар қишрҳои ҷомеа фаъолтар бошанд, ташаббусҳои созанда зоҳир намоянд, барои раҳгум сохтани наврасону ҷавнон ва ба сафи гурӯҳҳои террористиву экстремистӣ ҷалб кардани ин қишри осебпазир аз шабакаҳои интернетӣ ба таври васеъ истифода бурда мешавад, ки дар ин ҳолат ҷавнони бонангу номуси мамлакат хушёрӣ аз даст надиханд.

Илова ба мушкилоти зиёде, ки дар натиҷаи тағйирёбии иқлим ва паҳншавии беморҳои сироятӣ инсоният бо онҳо рӯ ба рӯ шудааст, масъалаҳои шиддатёбии хатару таҳдидҳои ҷаҳонӣ, шумилшавии ҷавнон ба созмону ҳаракатҳои террористиву экстремистӣ, вусъат гирифтани радикализи динӣ, хурфотпарастӣ, қинояткории муташаккили фаромиллӣ, савдои одамон, нашъамандиву нашъаҷаллобӣ ва дигар зуҳуроти номатлуб ҳаёти мардумони сайёра ва амнияти давлатҳоро ҷиддан халалдор сохта истодаанд. Ҳаёти Тоҷикистони азиз, ҳифзи амнияти давлат, шаъну шараф ва номи неки Ватан, ҳифзи намудани худро аз ҳар гуна таҳдиду хатарҳои номатлуби ҷаҳонӣ муосир ва баланд бардоштани парчами кишвар, ҳифзи сарҳад ва яқпорчагӣ ва сарзамини муқаддаси моро халалдор насозанд".

Тарбияи ҷисмонӣ қисми таркибии инкишофи ҳамаҷониби шахсият буда, муҳимтарин воситаи тарбия ба шумор меравад.

Дар ҷамъияти имрӯза мақсади тарбияи ҷисмонӣ аз он иборат аст, ки инсон аз ҷиҳати ҷисмонӣ ҳамаҷониби ба камол расида, ба меҳнат ва ба мудофияи Ватан ҳамаша тайёр бошад. Ин мақсад дар асоси дуруст истифода, кардани қувваҳои фитрии табиат (шуои офтоб, об, ҳаво), факторҳои гигиенӣ ва инчунин бо ёрии таъсири системаҳои махсус қоркардашудаи машқҳои ҷисмонӣ ба амал бароварда мешавад. Барои ба ин мақсад муваффақ шудан мактаб нақши муҳимро мебозад.

Тарбияи ҷисмонӣ қисми таркибии системаи тарбия ба шумор рафта, бо тарбияи ахлоқӣ, фикрӣ, меҳнатӣ, эстетикӣ ва

асоси шароити интиҳоб озодона сар карда мешавад. Ин ҳолатҳо нақши масулиятнокӣ, ба худ баҳодидӣ ва худташқулёбиро зиёд карда, дар тарбияи интизоми бошууронои хонандагон таъсири бузурге мерасонад. Барои инкишофи ҳамаҷониби шахсият тарбияи ҷисмонӣ бо тарбияи фикрӣ низ алоқаи қавӣ дорад. Сабзӣ ва инкишофи фикрӣ инкишофи ба худ мувофиқи ҷисмониро низ тақозо дорад. Дараҷаи баланди инкишофи ҷисмонӣ равиши фаъолияти фикриро беҳтар сохта, ба қобилияти қорӣ таъсир мерасонад ва пешрафти хонандагонро таъмин мекунад, бо системаи донишҳои махсус мусаллаҳ шудану машқҳои хотираиро ишқифод додан, амалиёти худро таҳлил кардану ба он баҳо дода тавонистан - ҳамаи инҳо вазифаҳои ҳам тарбияи фикрӣ ва ҳам тарбияи ҷисмонӣ мебошад.

ТАРБИЯИ ҶИСМОНӢ – ҚИСМИ ТАРКИБИИ ИНКИШОФИ ШАХСИЯТ

экологӣ узван пайвастааст ва барои инкишофи ҳамаҷониби шахсият ёри мерасонад. Махсусан, он ба тарбияи ахлоқӣ алоқаи наздик дорад, зеро одат, ақида ва ҳисси ахлоқӣ дар шароитҳои махсуси фаъолиятҳои ҳаракатдиҳанда ошкор карда мешавад. Маълум аст, ки ба ҳулқу атвор, комёбиву нокомиҳои дигарон чӣ гуна муносибат кардани инсон яке аз меъёрҳои тарбияи ахлоқӣ мебошад. Мутаассиршавии мактабиён ба муваффақиятҳои варзишӣ ба иштироки ҳамсифон дар мусобиқа, ба иҷрои вазифаи хонагӣ дар дарсҳо хеле гуногун мешавад. Баъзеҳо аз муваффақияти рафиқон самимона хурсанд мешавад, дигарон бепарво буда, сеюмиҳо ҳасад мебаранд. Тарбиятгари дурандеш ингуна хусусиятҳои ошкоршуда, ҳамеша барои ташаққул додани муносибатҳои ҳақиқии ахлоқӣ, барои ба вучуд овардани бо илтифотиву ҳасосияти ахлоқӣ истифода мекунад.

Дар ҷараёни тарбияи ҷисмонӣ барои иҷро кардани амалиёт имкониятҳои гуногун ба қор бурда мешавад: амалиёт ё аниқ аз рӯи сигнал ва фармон, ё дар

Махсусан, алоқаи байни тарбияи ҷисмонӣ бо тарбияи меҳнатӣ хеле равшан ба назар мерасад, чунки асоси ҳалли тарбияи меҳнатӣ ва ақлиро ҳаракат ташкил мекунад. Ҳамаҷониби инкишоф ёфтани ҳаракат дар ҷараёни тарбияи ҷисмонӣ барои бомуваффақият аз худ кардани малакаҳои меҳнатӣ заминаи хубе ба вучуд меорад. Такмилёбии аппаратӣ, ҳаракати имкон медиҳад, ки ҳаракат ба дараҷаи баланди аниқ ба ҷо оварда шавад. Ин хусусият дар шароити ҳозираи истеҳсолоти механиконидашуда, хеле зарур мебошад. Тарбияи ҷисмонӣ қобилияти умумии қорӣ ва сифаҳои ҳаракати идоравии мактабиёнро инкишоф дода, боиси он мегардад, ки хонандагон аз ҷиҳати амаливу психологӣ ба меҳнат тайёр шаванд.

Дар ҷараёни тарбияи ҷисмонӣ завқи эстетикиву қадриносии хонандагон инкишоф меёбад. Машқҳои ҷисмонӣ дида тавонистани зебоӣҳои ҳаракатро ёд дода, қасро ба он одат мекунаанд, ки ба ҳар як кушиш подош дода шавад.

Ҷисомуддин НУРМАТОВ,
ассистенти кафедраи тарбияи ҷисмонӣ ва методикаи таълими он

АЗ ПАЁМ ТО ПАЁМ

Ҳамасола Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар паёми хеш, ки ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ироа мешавад, марҳилаи тозаеро дар таърихи мамлакатамон ифтитоҳ мебахшанд. Муҳимтарин рӯйдодҳои соли сипаришаванда таъкиду баррасӣ шуда, ҳадафу мақсадҳои барои соли навин муайян мегардану тавзеҳ дода мешаванд.

Дар Паём дастовардҳои 30-соли Истиқлол дар тамоми зинаҳои таъриқӣ, аз ҷумла, сиёсати дохилию хориҷӣ, иқтисодию фарҳангии мамлакат ба таври пурра таҳлил ва баррасӣ гардид. Нерӯи зеҳнии олимони тоҷик имкон медиҳанд, то онҳо дар самтҳои гуногуни илм парчамбардор бошанд. Дар айни замон барои

рушди илмҳои дақиқ ва табиатшиносӣ шароити мусоид лозим аст, яъне барои инкишофи онҳо бояд заминаи кофии моддиву техникӣ вучуд дошта бошад. Олимони мо дар тӯли солҳои Истиқлол дар соҳаҳои мухталифи илм ба натиҷаҳои муҳим ноил шудаанд. Бо ибтиқори Пешвои миллат солҳои 2020-2040 ҳамчун "Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф", солҳои 2022-2026 "Солҳои рушди саноат" эълон гардидаанд. Ин ду пешниҳод бо ҳам пайванди ноғусастанӣ доранд. Сарвари кишвар дар баробари таъкиди бахшидан ба таълими фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ мутлоқи китобҳои бадеиро муҳим арзёбӣ намуданд. Мусаллам аст, ки бо ин пешниҳод Прези-

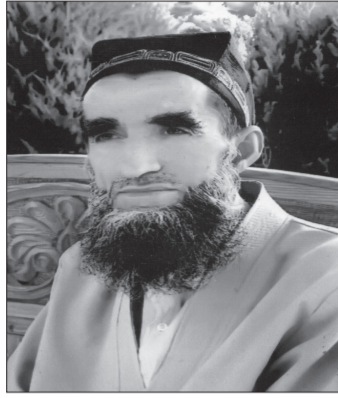
денти кишвар дар баробари баланд бардоштани дониши назариявии ҷавнон ба ҷанбаи гуманистии шахсияти онҳо низ аҳамият медиҳанд. Баргузорию озмунҳои ҷумҳуриявии "Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст" ва "Илм - фуруғи маърифат" намунаи олиии таваҷҷуҳи Пешвои миллат ба маъ-

навиёти ҷомеа ба шумор меравад.

Мо, омӯзгорон дар ин самт бояд баҳри иҷрои дастури супоришҳо ва вазифаҳои дар ҷараёни Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон баёнгардида, хусусан барои баланд бардоштани сифати таълиму тарбия, тайёр намудани мутахассисони ҷавобгӯи талаботи замони муосир, сатҳи азҳудкунии фанҳои дақиқ, омӯзиши забонҳои русиву англисӣ ҳамчун забонҳои муоширати байналмилалӣ баланд бардоштани маърифатнокии ҷавнон саъю талош намуда, баҳри пойдории сулҳу ваҳдати миллӣ дар Тоҷикистони соҳибистиқлол шоиста гузорем.

Саодат МУРОДОВА,
ассистенти кафедраи физикаи умумӣ ва назарияӣ

Асозода Разаб, сокини
шаҳри Кӯлоб

**(Барои хотираи дӯсти азиз
Тилло Бобоев)**

24-уми январи соли 1941 дар ноҳияи Ховалинг, дар оилаи хизматчи давлати Бобоев Юлдошхӯча тифле ба дунё омад, ки номашро Тилло гузоштанд. Падару модар бо умедҳои зиёд ба нигоҳубин ва тарбияи фарзанди фаруҳпайи хеш машғул шуданд. Аммо баъди чанд моҳи оғоз шудани ҷанги хонумонсӯзи дуими ҷаҳонӣ Тилло ҳам мисли дигар тифлони давраи ҷанг аз сафои домони модар ва меҳру муҳаббат ва гармиҳои оғуши падар ноком шуд. Мардум ҳама аз хурд то бузургон баҳри дифои Ватан аз фашистони истилогар шабу рӯз машғули меҳнати сахту вазнин буданд.

Баъди нокомиҳои ғайриҷашмдошт, ки дар ҳаёти амаки Юлдошхӯча ва

хурдҷуссаи хушёру ҷаҳон ҳам меҳонду ҳам дар корҳои хоҷагӣ ба модараш кумак мекард. Солҳо мегузаштанд, ниҳоят Тилло соли 1960 мактаби миёнаро хатм карда, ҳуди ҳамон сол ба факултаи табиатшиносии Донишгоҳи милли Тоҷикистон дохил шуда, баъди 5 сол онро бо баҳои "аъло" хатм мекунад.

Мувофиқи тавсияи устодон ӯро баҳри таҳсил ба аспирантураи Академияи илмҳои Тоҷикистон тавсия доданд. Пажӯҳишҳои пайваста ва заҳмати шабонарӯзии вай таҳти назари устодони саҳтгир натиҷаи дилхоҳ дод. Соли 1971 пажӯҳиши ҷандсолаи хешро оид ба мавзӯи "Энтомофаги коксидҳои зараррасони асосии дарахтони мевагии Тоҷикистони марказӣ ва роҳҳои истифодабарии онҳо" ҷамъбасти намуда, онро ҳамчун рисолаи илмӣ дар шаҳри Ленинград (Санкт - Петербурги ҳозира) бо муваффақият дифоъ намуда, сазовори унвони номзади илмҳои биологӣ шуд.

Тилло Бобоевро соли 1971 бо роҳхати Вазорати маорифи Ҷумҳурии ба Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба кор фиристоданд. Он солҳо дар донишгоҳ муҳтассиси соҳаи илми биология намурасид. ӯ ҳамчун олими ҷавон ба донишҷӯён аз нозуқиҳои илми биология умумӣ ва хосса Тоҷикистон лексияҳои пурмазмун меҳонд. Ҷамчунин, беш аз 10 сол декани факултаи педагогика ва психология ва баъдтар ба вазифаи но-

ЁДИ ДҶУСТИ МЕҲРУБОН

беоби минтақаи шимоли Кӯлоб дарахт сабз мешавад. Воқеан, дар ду-се соли аввал бунёдгузори боғ заҳмати зиёде мекашид. Бисёр дарахтон аз нарасидани об ва бешира будани замин хушк мегардиданд. Вале Тилло Бобоев аз ин нобарорихҳои ибтидои кор маъюсу ноумед нагашт. ӯ бо умеду ниҳтиҳои неқ ба оянда менигарист. Дар яке аз сафарҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба дидани Боғи ботаникӣ ташриф оварда, заҳмату ҷонфидоии Тилло Бобоевро мушоҳида карда, ба ӯ таҳсин меҳонад. Аз пайи қадами мубораки Ҷаноби Олӣ боғ бо об таъмин гардид. Соҳиби боғи навбунёд ва зердастонаш аз ин иқдоми неқи Пешвои миллат, Президенти ҷумҳурии рӯҳи илҳом ва нерӯи тоза пайдо намуда, баҳри ободу сарсабз нигоҳ доштани дарахтони боғ кӯшишу ғайрати том намуданд. Дар натиҷа Боғи ботаникӣ шаҳри Кӯлоб ба яке аз боғҳои машҳури ҷумҳури табдил ёфт. Дарахтони ороишии боғи бунёдкардаи Тилло Бобоев дар андак муддат харидорону дӯстдорони худро ёфт. Акнун баҳри дастрас кардани дарахтони ороиши сарсабзи Боғи ботаникӣ шаҳри Кӯлоб аз тамоми навоҳии вилояти Хатлон муштариён мевоманд. Ҳуди Тилло Бобоев аз боғаш чанд дарахт канда бурда дар боғи назди Қасри Миллат табаррукан меши-

нонад, ки ин барояш ифтихори баланд буд.

Боғи ботаникӣ бунёдкардаи ин марди шариф имрӯз ба як маркази тарбияи кадрҳои соҳаи биология табдил ёфтааст. Ҳар рӯз даҳҳо донишҷӯёни мактабҳои олии шаҳри Кӯлоб, коллеҷу муҳасилони мактабҳои миёна баҳри шиносӣ бо табиати зинда ва таҷрибаомӯзӣ ба ин макони муқаддас ташриф меоранд.

Бо ҳидоят ва раҳнамоии падар фарзанди калони оила, Мариё ба омӯختани масъалаҳои мушкили илми биология машғул шуда аввалан ба унвони номзадӣ ва баъдтар ба гирифтани номи пуршарафи доктори илмҳои биология мушарраф гардид.

Баъди реҳлати қиблагоҳ (2018) сарвари Боғи ботаникӣ шаҳри Кӯлобро фарзанди арҷманди устод доктори илми биология Мариё Бобоев ба уҳда дорад.

Тилло Бобоев дар зиндагӣ марди хоксору таваҷҷуҳпеша, дар илм олими забардасти шинохта, дар кор шахси ҷиддио саҳтгир, дар муносибат бо дӯстону атрофиён бисёр шахси азизу меҳрубон буданд. Худованд рӯҳашро шоду гӯрашро пурнуру қабрашро ба яке аз боғҳои ҷаннат, ки инро ҳуди ӯ орзу дошт, мубаддал гардонад.

**Тиллои Бобо ҳақиқатан тилло буд,
Дар фазлу ҳунар миёни мо якто буд.
Ҳамсуҳбати неқ, суҳанвари воло буд,
Бо қадаки паст садри маҳфилҳо буд.**

Боғи ботаникӣ бунёдкардаи ин марди шариф имрӯз ба як маркази тарбияи кадрҳои соҳаи биология табдил ёфтааст. Ҳар рӯз даҳҳо донишҷӯёни мактабҳои олии шаҳри Кӯлоб, коллеҷу муҳасилони мактабҳои миёна баҳри шиносӣ бо табиати зинда ва таҷрибаомӯзӣ ба ин макони муқаддас ташриф меоранд.

оилаи онҳо ба амал омад, холаи Рӯзигул ҳамроҳии духтараш Розиямоҳ ва писари хурдсолар Тилло ба хонаи амааш - Бозоргул, ба деҳаи Алакаи ноҳияи Муъминобод мераванд. Тилло дар оғуши пурмеҳри модар ба воя мерасид ва дар ҳамин деҳа қадамҳои нахустинро ба мактаби деҳа ниҳод.

**Тифлию домони модар хуш
биҳиште будааст,
Чун ба пой худ равон гаштем,
саргардон шудем.**

Соли 1955 бисёр деҳаҳои ноҳияи Муъминободро ба ноҳияи Колхозобод (ҳоло ноҳияи Восеъ) муҳоҷир карданд. Ба ҳукми тақдир, оилаи онҳо ба деҳаи Қурбоншаҳид куч мебаранд. Тилло

иби ректор оид ба корҳои илмро ба уҳда дошт.

Тилло Бобоев дар давоми умри бо-баракати худ беш аз 15 китобу дастурамаҷлаҳо ва 120 мақолаҳои илмӣ таълиф намудааст.

Яке аз ташаббус ва хизматҳои шоистаи Тилло Бобоев соли 1985 дар шаҳри Кӯлоб таъсис ва бунёд кардани Боғи ботаникӣ Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон мебошад. Дар таъсиси ин боғи нодир саҳми собиқ Президенти Академия Муҳаммад Осимӣ хеле бузург аст. ӯ рӯзҳои кушодашавии боғ дарахти арчае бо дасти худ дар ин боғи навбунёд шинонду ба Тилло Бобоев фотиҳаи падарона дод. Баъзеҳо боварӣ надоштанд, ки дар ин замини санглохи

АКСҶОИ ГҶЁ

Касе, ки маро бад мебинанд, ман ҳайрон намешавам. Барон он, ки ман барон ба касе маҳқул шудан зиндагӣ надорам...

@darsiadab

ЗОДРҶЗ МУБОРАК БОШАД, УСТОД!

Рӯзи 22-юми март Мирализо Абдусалом Мустафо, доктори илмҳои педагогӣ, профессор, ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ зодрӯз доштанд.

Раёсат, ҳайати профессорону устодони донишгоҳ, инчунин ҳайати эҷодии рӯзномаи "Анвори дониш" ус-

тоди гириро ба ин санаи муборак самимона табрику таҳният гуфта, аз даргоҳи Худованд барояшон тансиҳатӣ, умри бардавом, сари баланд, тани нерӯманд ва дар қору фаъолиятшон барор хоҳонанд.

Устод Мирализо Абдусалом дар ҳама ҳолат зимни роҳбарӣ бо зердастон муносибату бархурди самимӣ, сидқӣ дошта, дари дафтари кориаш ҳамеша барои мурочиаткунандагон боз аст. Сарбози ҳамеша омода ба хидмати ӯ чеҳраи бозу лабони пуртабассум аст, ки дар ниҳоди тараф ризоят дилгармӣ умед эҷод мекунад. Бо кирдору амали нек ба зиндагии касе беҳбуд бахшидан, қалби ӯро шод кардан ва муҳим аз ҳама умеду ризоят бахшидан вижагии хосест, ки вирди забони мардум аст. Вучуди эшон молмоли масъулият, инсоният, фурутанӣ ва хоксорист. Корномаи устод дар ҳама симатҳо шохисхову барҷастагӣ зинд дорад.

Итминони комил дорем, ки про-

фессор Мирализо Абдусалом бо донишу маҳорати баланди кордониву роҳбарии худ дар амали намудани ормонҳои миллии мардуми тоҷик ва ҳадафҳои созандаи давлат боз ҳам пешгому ташаббускор хоҳад монд. Дар ин ҷодаи басо пурмасъулият ба эшон офияти комил ва комёбиҳои тозаро хоҳонем.

Бароятон дар ин рӯзи хучастапаӣ офиятмандию хуррамӣ, умри бардавом, саодати бегазанд, некрӯзиву комронӣ, муваффақиятию пешсафӣ ва фатҳи қуллаҳои баланди эҷодиро орзумандем. Бигузур пайвасти дилатон шоду рӯзгоратон пур аз хӯшиҳо бошад!

**Чу Саъдӣ пир гардӣ, кам набинӣ,
Чу Ҳофиз шод бошӣ, ғам набинӣ.
Чу Ҷомӣ оқилу фархунда бошӣ,
Чу Сино дар дилу дар дида бошӣ.**

Бигузур кабутари орзухоятон дар тугӯни уқёнусҳои беохир сайри бурдборихо дошта бошад.

Зодрузатон муборак, устоди гириро!

СОПРҶЗ ХУЧАСТА БОД!

Маъмурият, ҳайати профессорону устодон, кормандон ва донишҷӯёни Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ, инчунин ҳайати эҷодии рӯзномаи "Анвори дониш" омӯзгорон ва кормандони зерини донишгоҳро, ки моҳи апрели солиёни гуногун таваллуд шудаанд, табрику таҳният гуфта, аз даргоҳи Яздони пок барояшон тансиҳатӣ, умри бардавом, сари баланд, тани нерӯманд ва дар қору фаъолиятшон комёбиҳои беназирро таманно доранд. Бигузур ҳамеша чун кӯҳҳои Помир сарбалад, чун Рӯдакӣ хушбаён, чун Саъдӣ дарозумр, чун Ҳофиз шуҳратманд ва чун Ҷомӣ хоксор бошед! Ҳеҷ гоҳ БАХТ ва ХИЗР қошонаи шуморо тарк насозанд! Мисли гулҳои баҳорӣ, ки ҳама саросар зебо ҳастанд, зебо бимонед. Хушиву хурсандӣ, ки беҳтарин ҳамсафари инсонанд, доим ҳамсафаратон бод!

Бигузур дар умратон баракат ва дар касбатон муваффақият пайвасти амалӣ гардад.

1. НАЗАРЗОДА ПИРАЛИ, 01.04.1957, номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент, мудир кафедраи таърих ва методикаи таълими таърих;
2. БОЗОРОВ САЛИМ, 01.04.1972, ассистенти кафедраи таърихи ҳалқи тоҷик;
3. ГИЁЕВ АБДУНАЗАР, 01.04.1968, номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи муосири рус;
4. ГАДОВ ШЕРАЛИ, 01.04.1988, мудир кафедраи география ва сайёҳӣ;
5. ҲАЛИМОВА МАВЧУДА, 01.04.1960, саромӯзгори кафедраи адабиёти хориҷӣ бо МТЗАР;
6. БОБОХОНОВ ҶАМШАД, 01.04.1988, ассистенти кафедраи методикаи таълими информатика;
7. ПИРМАДОВА ЗЕБОНИСО, 01.04.1978, фарш;
8. АШУРОВ СОДИРХОН, 02.04.1968, ассистенти кафедраи мудофияи граждани ва ОДХ;
9. ФИРҶИ ИЛҲОМ, 02.04.1991, ассистенти кафедраи фалсафа;
10. ДАВЛАТОВ ХУДОЁР, 02.04.1994, ассистенти кафедраи тарбияи ҷисмонӣ ва методикаи таълими он;
11. ДИЛАФРҶИ РАҶАБЗОДА, 02.04.1989, ассистенти кафедраи таҳсилоти ибтидоӣ;
12. СУЛТОНОВА ҚУРБОНБИ, 02.04.1966, ассистенти кафедраи математика ва методикаи таълими он;
13. АКБАРОВА МАҲРАМБИ, 03.04.1980, номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи таҳсилоти ибтидоӣ;
14. НАЗАРОВ ҶОТАМШО, 03.04.1985, номзади илмҳои педагогӣ, дотсент, ноиб ректор оид ба тарбия;
15. ОДИНАЕВ ДУРАНДЕШ, 04.04.1994, ассистенти кафедраи тарбияи ҷисмонӣ ва методикаи таълими он;
16. ШАФИЕВ БАХТИЁР, 04.04.1986, саромӯзгори кафедраи молия ва қарз;
17. ИСМОИЛОВ МАҲМАДУЛЛО, 05.04.1995, ассистенти кафедраи мудофияи граждани ва ОДХ;
18. ИКРОМОВ ШОДИ, 05.04.1996, ассистенти кафедраи молия ва қарз;
19. ХУДОЙДОДОВА ОБИДАМО, 07.04.1976, саромӯзгори кафедраи педагогикаи умумидонишгоҳӣ;
20. БОҚИЕВ РУЗИБЕК, 08.04.1958, номзади илмҳои таърих, мудир кафедраи таърихи ҳалқи тоҷик;
21. АБДУЛЛОЕВ ДОНИЁР, 08.04.1954, ассистенти кафедраи мудофияи граждани ва ОДХ;
22. АБДУЛЛОҶОНИ ҶОТАМ, 10.04.1994, ассистенти кафедраи педагогикаи умумидонишгоҳӣ;

23. ЗУБАЙДОВА МИҶГОНА, 10.04.1984, ассистенти кафедраи фалсафа;
24. НУРМАТОВ ЁҚУБХОН, 10.04.1975, ассистенти кафедраи забони русии умумидонишгоҳӣ;
25. ҲАФИЗОВ САИДУҶОН, 10.04.1948, ассистенти кафедраи биология ва методикаи таълими он;
26. ЯТИМОВ ҲОМИД, 10.04.1989, саромӯзгори кафедраи илмҳои компютерӣ;
27. САФАРЗОДА ШИРИҶОН, 11.04.1972, ассистенти кафедраи журналистика;
28. РАҲМОИЛОВ ШАРБАТАЛИ, 12.04.1950, саромӯзгори кафедраи таҳлили математикӣ ва назарияи функсияҳо;
29. НАИМОВА ТАМАННО, 12.04.1995, лаборанти кафедраи методикаи таълими информатика;
30. САФИЕВ АБДУСАТОР, 13.04.1995, ассистенти кафедраи ҳуқуқ ва муносибатҳои байналмилаалӣ;
31. ҚУРБОНОВ МАҲМАДИ, 13.04.1980, саромӯзгори кафедраи равоншиносӣ;
32. САФАРОВ ПАРВИЗ, 13.04.1981, ассистенти кафедраи баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудит;
33. ТОШМАТОВ АБДУНАБИ, 13.04.1957, номзади илмҳои физика ва математика, дотсенти физикаи умумӣ ва назариявӣ;
34. ГИЁЕВА ЭРКАМО, 13.04.1988, китобдор, корманди китобхона;
35. ҲИСАЙНОВ ТИШАХОН, 16.04.1969, ассистент кафедраи химия ва методикаи таълими он;
36. НУРОВА НИГИНА, 17.04.1989, ассистенти кафедраи забони русии умумидонишгоҳӣ;
37. МУЪМИНОВ ФИРДАВС, 17.04.1978, ассистенти кафедраи таърих ва методикаи таълими таърих;
38. РАЪНОИ НУРАЛИ, 17.04.1992, ассистенти кафедраи менеҷмент ва маркетинг;
39. ҚУЛОМОВ ЗИҚУЛЛО, 17.05.1993, номзади илмҳои иқтисодӣ, саромӯзгори кафедраи менеҷмент ва маркетинг;
40. БОБОЕВ САМАНДАР, 18.04.1996, ассистенти кафедраи назарияи иқтисодӣ;
41. ДАВЛАТОВ МИРАЛИ, 19.04.1980, саромӯзгори кафедраи равоншиносӣ, декани факултети омӯзгорӣ ва фарҳанг;
42. САИДУДА ҚУВВАТАЛИ, 20.04.1995, ассистенти кафедраи фалсафа;
43. НУРАЛИЕВА ФАЗИЛАТМО, 20.04.1972, ассистенти кафедраи муосири рус;
44. НАЗАРОВА РУҚИЯМО, 21.04.1971, мутахассиси шувбаи умумӣ;
45. ИСУФОВ ШЕРДИЛ, 21.04.1993,

- мутахассиси раёсати тарбия;
46. ОЯҲМАДОВ ТОҶИДИН, 22.04.1982, камандант;
47. НАЗАРОВ БАХТИЁР, 22.04.1988, саромӯзгори кафедраи ҳуқуқ ва муносибатҳои байналмилаалӣ;
48. ДАВЛАТОВ ТОЛҚУН, 22.04.1956, саромӯзгори кафедраи таҳсилоти ибтидоӣ;
49. БОБОЕВ КОМРОН, 22.04.1993, ассистенти кафедраи химия ва методикаи таълими он;
50. ҚУРБОНОВА ЗАРИНА, 22.04.1988, ассистенти кафедраи ҳуқуқ ва муносибатҳои байналмилаалӣ;
51. НУРМАТОВ ҲИСОМУДДИН, 23.04.1977, ассистенти кафедраи тарбияи ҷисмонӣ ва методикаи таълими он;
52. НАСИБАИ САЙҲОМИД, 23.04.1994, ассистенти кафедраи таҳсилоти ибтидоӣ;
53. КАМОЛОВ ФАРУХРҶ, 23.04.1993, ҷонишини декан оид ба тарбия;
54. ФАЙЗАЛИЕВА ФАРУХУНДА, 23.04.1993, ассистенти кафедраи забонҳои хориҷӣ;
55. ШАРИФОВ БЕДИЛ, 24.04.1999, ассистенти кафедраи баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудит;
56. АТОЕВ НЕКРҶ, 24.04.1991, ассистенти кафедраи таҳсилоти ибтидоӣ;
57. ОДИНАЕВ ИЗАТУЛЛО, 24.04.1994, ассистенти кафедраи иқтисодиёти корхонаҳо ва соҳибкорӣ;
58. МУРОДОВ САТТОР, 25.04.1980, лаборанти физикаи умумӣ ва назариявӣ;
59. НИЁЗОВ ҚОНМАҲМАД, 25.04.1985, дотсенти кафедраи математика ва методикаи таълими он;
60. НАЗАРОВ ЭМОМАЛИ, 26.04.1959, саромӯзгори кафедраи менеҷмент ва маркетинг;
61. ИБРОИМОВА РҶШОНА, 26.04.1979, ассистенти кафедраи география ва сайёҳӣ;
62. ХУДОЙДОДОВА ШАРОФАТ, 26.04.1967, номзади илмҳои филологӣ, дотсенти кафедраи журналистика, ноиб ректор оид ба муносибаҳои байналмилаалӣ;
63. САИДОВ АБДУЛЛО, 27.04.1981, ассистенти кафедраи методикаи таълими забонҳои хориҷӣ;
64. ҚАЛИЛОВА АНВАРБИ, 27.04.1981, ассистенти кафедраи умумидонишгоҳии забони тоҷикӣ;
65. ҚАЛИЛОВА МУШКИ, 27.04.1981, ассистенти кафедраи биология ва методикаи таълими он;
66. МИРСАИДОВ МУҲАММАДНАИМ, 28.04.1986, номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсенти кафедраи назарияи иқтисодӣ;
67. МАҲСУДИНОВ РАМАЗОН, 28.04.1989, ҷонишини декан оид ба тарбияи факултети филологияи хориҷӣ;
68. ЁРМАТОВА НИЛУФАР, 28.04.1997, ассистенти кафедраи адабиёти хориҷӣ бо МТЗАР;
69. БАРОТОВ НИЗОМ, 28.04.1950, омӯзгори кафедраи таҳсилоти томактабӣ ва қори иҷтимоӣ;
70. ҚУРБОНОВ АНИС, 29.04.1996, ассистенти кафедраи иқтисодиёти корхонаҳо ва соҳибкорӣ;
71. АБДУЛОВ ДИЛШОД, 30.04.1986, саромӯзгори кафедраи менеҷмент ва маркетинг;
72. МОҲШАРИФИ ЁҚУБИ, 30.04.1987, ассистенти кафедраи методикаи таълими забонҳои хориҷӣ;
73. МУҲАММАДУНИ АЗИЗУЛЛО, 30.04.1991, ассистенти кафедраи молия ва қарз;

МУАССИС:

ДОНИШГОҶИ ДАВЛАТИИ КҶЛОБ
БА НОМИ АБУАБДУЛЛОҶИ
РУДАКӢ

ҲАЯТИ МУШОВАРА:

МИРАЛИЗОДА АБДУСАЛОМ,
доктори илмҳои педагогӣ, профессор,
ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

ИБОДОВ МАҲМАДУЛЛО,
доктори илмҳои фалсафа, профессор

ХОЛИҚЗОДА АЙНИДДИН,
номзади илмҳои филологӣ, дотсент

ХУДОЙДОДОВА ШАРОФАТ,
номзади илмҳои филологӣ, дотсент

ҚУЛОМОВ ИСЛОМ,
доктори илмҳои педагогӣ, профессор

АБДУЛЛОЕВ МАҲМУД,
доктори илмҳои таърих, профессор

МИРЗОЕВ САЛИМ,
доктори илмҳои педагогӣ, профессор

ИЗАТУЛЛОЕВ КУГАН,
номзади илмҳои педагогӣ, дотсент

ЗАФАР МИРЗОЁН,
ховаршинос, профессори фахрии
донишгоҳ

РАФИЕВ САФАРХОН,
номзади илмҳои педагогӣ, дотсент

НАЗАРОВ ҲОТАМ,
номзади илмҳои педагогӣ, дотсент

АБДУСАМАДЗОДА ЭРАЧ,
номзади илмҳои филологӣ,
дотсент

САРМУҲАРРИР:

ҚАХОНГИР РУСТАМШО,
номзади илмҳои филологӣ, дотсент

Андеша ва ақидаҳои нашршудаи шахсии муаллифон дар мақолоту гузоришҳо ақидаи расмӣ ҳайати эҷодии рӯзнома махсуб намешавад. Дурустии асноду далели мақолаҳо ба ӯҳдаи муаллифон аст.

Рӯзнома дар ҚДДМ
“Мега-принт” ба таъ расидааст.
Адади нашр 6000

Нашрия дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон №030/РЗ-97, 30.08.2017 аз нав ба кайд гирифта шудааст.

Маводҳо ба забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ нашр мешаванд.
Рӯзнома тарикӣ обуна дастрас мегардад.

НИШОНӢ:

735360. ш.Кӯлоб, кӯчаи С. Сафаров 16
E-mail: anvor.donish@kgu.tj
Телефон: қорӣ: (83322) 3- 31- 15,
мобилӣ: 985-76-77-12; 981-00-02-19